

รายงานการประชุมคณะอนุกรรมการบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์
ในคณะกรรมาธิการวิสามัญบัณฑิตกเจตนาธรรมณ์ จดหมายเหตุและตรวจรายงานการประชุม

ครั้งที่ .. / ๒๕๕๐

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ณ ห้องประชุมกรรมาธิการหมายเลข ๓๕๐๒ ชั้น ๕ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๑๐ นาฬิกา

(นางโสมสุดา ลียะวณิช ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

ประธาน : ขออนุญาตเปิดประชุมไปพลาง ๆ ก่อน รอท่านอาจารย์สมเกียรติ

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธ์ : ผู้ที่พพลภาพและผู้ที่อยู่ในภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการสงเคราะห์ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองสวัสดิภาพในชุมชน

๒. รัฐบาลต้องพัฒนาระบบสุขภาพเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ยั่งยืนของประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพ และจัดบริการสาธารณสุข บุคลากรที่ให้บริการด้านสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

๓. รัฐบาลต้องพัฒนาคุณภาพและการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานทุกระดับและทุกรูปแบบ ซึ่งต้องจัดให้มีแผนและกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษา รวมทั้งพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเน้นเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนประกอบด้วยควมมีวินัย มีจิตอันเป็นสาธารณะ และยึดมั่นในอุดมการณ์การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔. รัฐบาลต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานและคุณภาพเท่าเทียมกัน

๕. รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในสาขาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

๖. รัฐต้องส่งเสริมความสามัคคีของคนในชาติให้ตระหนักถึงความสำคัญและพึงหวงแหนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมอันดีงามของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

หมายเหตุ

๑. หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยเพิ่มรายละเอียดการดำเนินการตามแนวนโยบายในด้านสังคม การศึกษา การสาธารณสุข และวัฒนธรรมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

๒. หลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คือรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๒ ที่บอกว่าหลักการนี้เข้าหลักการทั้งมาตรา ผมเข้าใจว่าคงไม่ใช่ เพราะว่าในอดีตมันไม่ได้ขยายถึงขนาดนั้น ก็เลยอยากให้ทางนพรัตน์ช่วยดูนิดหนึ่งว่าหลักการด้านศาสนาหรือด้านอะไรเฉพาะ หรือว่าหลักการเฉพาะด้านอะไร เช่น เฉพาะด้านศาสนาหรือสังคมมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก ไปดูก็แล้วกัน มันไม่ Cover ทุกด้าน เข้าใจว่าศาสนา สังคม การศึกษา วัฒนธรรม เฉพาะด้านไหนที่มันมีอยู่เราเอาตรงนั้นว่า เฉพาะด้านนั้นมีบัญญัติเป็นครั้งแรกในปี ๒๕๕๒ จะเป็นแนวนโยบายกว้าง ๆ ส่วนรายละเอียดจะไปอยู่ในหมวดถัดไป เช่น ด้านการศึกษา ด้านอะไรนี้จะลงละเอียด ตรงนี้คล้าย ๆ กับเป็นนโยบายของรัฐว่าต้องมีแนวนโยบายอย่างนี้ ก็พยายามสรุปออกมาให้เป็นรูปธรรมชนิดหนึ่ง ก็คือรัฐบาลต้องพัฒนาต้องอะไร

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : ขออนุญาตนะครับ ถ้าเผื่อเทียบกับในชวเลขจะอยู่ในการประชุม ครั้งที่ ๒๗ ตั้งแต่หน้า ๖๑/๒ จนถึงหน้า ๙๔/๒ อันนี้คือ (๑) และ (๒) ส่วน (๓) (๔) (๕) จะอยู่ในครั้งที่ ๒๘

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มีอะไรเพิ่มเติมไหม

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : มีเพิ่มเติมบ้างครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คือผมไม่ได้ไปอ่าน

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : ส่วนใหญ่จะเป็นอธิบายให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คืออันแรกนี่พูดถึงด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชน และการอบรมเลี้ยงดู และเกี่ยวกับครอบครัว อันแรกพูดถึงด้านสังคมของครอบครัวทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ พุพพลภาพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการจะอยู่ในกรอบ ๑ มีอะไรนอกเหนือจากนั้นไหม

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : ต้องการให้บัญญัติให้ชัดเจนว่าสิทธิในการอยู่รอดและพัฒนาให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และเชื่อมโยงกับมาตรา ๕๑ และมาตรา ๗๘

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : अनुสัญญาสิทธิเด็กสรุปแล้ว ก็โยงไป มีชีวิตอยู่รอดและพัฒนาทางด้าน มีบรรยากาศที่เหมาะสม คือเป็นสิทธิของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการคุ้มครองสืบเนื่องมาจากมาตรา ๕๑ เรื่องสิทธิของเด็กและการปกป้องคุ้มครองอย่างไร ซึ่งอันนั้นก็สืบเนื่องมาจากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตรงนี้ก็เป็แนวนโยบายที่เสริมว่าสิทธิของเด็กที่ว่าตามมาตรา ๕๑ นั้นรัฐพึงต้องทำอะไรให้เด็กได้สิทธิอย่างเต็มภูมิตงนั้น มีอะไรที่อ่านแล้วนอกเหนือจากนั้นไหม นอกจากสิทธิ

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : ใน (๑) หมดแล้วครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : (๑) มันไปเน้นตรงที่ว่าปฐมวัยที่ทางการแพทย์บอกว่า ถ้าเด็กแรกเกิด ถ้าหากได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจะทำให้พัฒนาการทางสมองจะเจริญขึ้น ช่วง ๖ ปีแรกเด็กจะพัฒนาทางสมองอย่างเต็มที่ ถ้าหากดูแลดี ให้อาหารดี บรรยากาศที่ถูกต้อง ด้านจิตใจ เด็กก็จะพัฒนาทางที่ถูกต้อง ก็เลยใช้คำว่า ปฐมวัย ที่จริงแล้วไม่เกิน ๖ ปี ถ้าเกินกว่านั้นก็ไม่ได้ แต่ว่า ๐ ถึง ๖ ปี เด็กต้องได้ตัวนี้ ก็คือรัฐจะต้องมีนโยบายด้านนี้ให้ อันนี้คือสำคัญ แล้วอันอื่นก็จะไล่มาเป็นแนว

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ผมติดใจคำนี้มันเพราะดี แต่มันดูเป็น Abstract มากเลย (๓) จิตอันเป็นสาธารณะ ไม่ทราบท่านวัชรินทร์ให้ความหมายอย่างไร

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คือไม่เห็นแก่ตนเอง ไม่เห็นแก่ตัว คือต้องมีจิตที่จะบริการ จะให้ คือไม่ทำลายสิ่งของสาธารณะประโยชน์ คือเป็นที่เข้าใจอยู่ว่าจิตสาธารณะหมายถึงอะไร มีจิตที่กว้าง และไม่เห็นแก่ตัว แล้วก็บริการช่วยเหลือคนอื่น เช่น คนตกทุกข์ได้ยากก็ควรจะช่วยเอื้ออาหาร ต่อเขาทำนองนั้น ซึ่งผมก็คิดว่าเป็นคำที่มีใช้ในตอนนี้ มันมีอันที่ต่างไปนิดหนึ่งคือข้อ ๕ ข้อ ๖ ใช้คำว่า รัฐ ที่จริงเต็มเป็น รัฐบาล ไปเลยดีกว่าให้เป็นรูปธรรม

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : ใน (๑) อยากจะเพิ่มเติมตรงหลังคำว่า การศึกษาปฐมวัย บอกว่า การพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสติปัญญาตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ถ้าเกิดโยงไปมาตรา ๕๑ ก็ใส่อย่างนี้จะได้ไหม ใส่ว่า รัฐบาลต้องให้ความสำคัญคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้พึงได้รับสิทธิอย่างเต็มที่โดยเฉพาะด้าน สิทธินี้เป็นสิทธิตามมาตรา ๕๑ จะตรงกับคำอธิบายหรือเปล่า เขาพูดถึงเรื่องอนุสัญญาสิทธิเด็ก การศึกษามีไหม ถ้าไม่มีผมว่าผ่านไป

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ใน (๓) ในส่วนของเจตนารมณ์ รัฐบาลต้องพัฒนาคุณภาพ และการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน คือเราจะใช้คำว่า มาตรฐานเดียวกันทุกระดับและทุกรูปแบบ ทั่วประเทศอย่างนี้ได้ไหม คือผมอยากให้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั่วประเทศ เพราะปัญหาใหญ่อย่างหนึ่งก็คือว่ามาตรฐานต่างกันมากเหลือเกิน แล้วคนก็จะเฮไปเรียนกัน ในที่ตี ๆ แล้วก็จะใช้เส้นใช้สายกัน

ประธาน : ถ้าเต็มนะครับ รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและจัดการการศึกษาให้ได้มาตรฐาน
อย่างเท่าเทียมกันในทุกระดับและทุกรูปแบบทั่วประเทศ หนักเหมือนกันนะครับ รัฐบาลตายเหมือนกัน
นะครับ เกิดอยู่บนเขามาเรียกร้องว่าต้องมีสระว่ายนํ้า ตายเลยนะ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : หลักการควรจะเป็นอย่างที่ท่านพูดนี้แหละ ในหลักการนะคะ
ไม่ว่าจะเรื่องสาธารณสุข เรื่องการศึกษา ในหลักการก็ควรจะเป็นอย่างนั้น เพียงแต่ว่าใส่เข้าไปก็ทำไม่ได้
ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าทำไม่ได้ อะไรอย่างนี้ โดยหลักการต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเท่าเทียมทั่วถึง และทั้งประเทศด้วย

ประธาน : อย่างนั้นใช้ว่า มาตรฐานใกล้เคียงกัน ได้ไหม พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัด
การศึกษาให้ได้มาตรฐาน

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ให้ได้มาตรฐาน ก็พอแล้วค่ะ

ประธาน : ทุกระดับ เต็มเข้ามา ให้ได้มาตรฐานทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ
ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม มันจะมีในกฎหมาย ในความหมายก็ต้องทั่วประเทศแม้ไม่ใส่ก็ต้องทั่วประเทศ
อยู่แล้ว ไม่ต้องใส่ก็ได้ ทั่วประเทศ เอาสั้น ๆ ที่ผมว่าการศึกษาล้มเหลวก็เพราะเราคิดว่าเด็กเท่ากัน เราเอา
ไม่บรรทัดชี้ตรงเลยว่าเด็ก ป.๑ ต้องเรียนเหมือนกันหมด แต่จริง ๆ ไม่ใช่ Level มันต่างกันมาก ด้วยเหตุนี้
พอเรียน ๆ ไป เด็กที่ไม่ถึง Level มันก็หลุดออกหลุดออก แล้วก็กลายเป็นปัญหาสังคม คือปฐมวัยเราขาดไป
ก็ไม่มีอะไรให้เขาก็เลยหลุดออกไป ถ้าอย่างนั้นไปมาตราถัดไปเลย

นายพรรัตน์ วิจิตรพันธ์ุ : ส่วนที่ ๕ แนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม
เจตนาธรรมณ์ เพื่อกำหนดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐานกฎหมายและการ
ยุติธรรม รัฐบาลต้องดำเนินการดังนี้

- (๑) ให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและไม่เลือกปฏิบัติ
- (๒) คัดกรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนให้พ้นจากการกระทำละเมิดและให้
หมายความร่วมมือถึงการถูกรุ้รทำรุนแรงไม่ว่าทางใด ๆ
- (๓) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมและเข้าถึงได้สะดวก
- (๔) จัดให้มีการช่วยเหลือทางกฎหมายทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง
- (๕) จัดให้มีองค์กรอิสระในการพัฒนาและการปฏิรูปกฎหมาย รวมทั้งมีหน้าที่ตรวจสอบ
กฎหมายต่าง ๆ ว่ามีบทบัญญัติขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยให้นักกฎหมายจากภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วม
อย่างกว้างขวาง
- (๖) จัดให้มีองค์กรอิสระเพื่อปฏิรูป กระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยให้ประชาชน
จากภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อศึกษาวิเคราะห์และติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่รวมถึงศาลยุติธรรมซึ่งมีความอิสระตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้
หลักประกันไว้

หมายเหตุ

(๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
แต่เพิ่มให้ประชาชนมีส่วนร่วมทั้งในชั้นบังคับใช้กฎหมาย การพัฒนากฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม
โดยต้องจัดให้มีองค์อิสระในการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นครั้งแรก

จากรายงานการประชุมของ สสร. นศร. ตั้งแต่หน้า ๙๔/๒ จนถึง หน้า ๑๑๖/๒

ประธาน : มีอะไรที่เด่นขึ้นมาใหม่ เพราะเท่าที่ผมจับได้ตรงนี้ก็จะมีตรงละเมิด
ให้หมายความรวมถึงถูกกระทำความรุนแรงด้วย ในทางใด ๆ ซึ่งมีคนได้อธิบาย ก็ใส่ให้แล้วรวมตรงนี้
แล้วก็ในส่วนที่กระบวนการยุติธรรม ก็คือต้องมีภาคประชาชนมีส่วนร่วมในองค์กรนี้ แล้วก็ใส่ไว้แล้ว
และไม่รวมถึงศาลยุติธรรม เพราะพวกศาลก็กลัวเหมือนกันว่ามีองค์กรนี้ไปตรวจสอบการพิจารณาคดี
คงไม่ใช่ ก็เลยเขียนให้มันชัดว่า แต่ไม่รวมถึงศาลยุติธรรมซึ่งมีความอิสระ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้
ให้หลักประกันไว้ มีอันหนึ่งก็คือ ข้อ ๕ จัดให้มีองค์อิสระพัฒนากฎหมาย ปฏิรูปกฎหมาย อันนี้ก็
เจตนารมณ์ที่จะดูกฎหมายทั้งหมดที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ รู้สึกจะไปมีบทเฉพาะกาลอยู่ คือส่วนนี้
จะมีบทเฉพาะกาลที่ว่าให้ไปออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และจะเขียนไว้ละเอียดพอสมควรว่ากฎหมายที่
ออกนั้นต้องมีอะไรบ้าง เมื่อเข้ามาอ่านดู รู้สึกก็สอดคล้องกันอยู่

นางโสมสุดา ลียะวณิช : เรียนถามเป็นความรู้นิดหนึ่ง องค์กรอิสระในที่นี้จะหมายถึง
อย่างไรคะท่าน เคยมีบ้างไหมคะในรูปองค์กรอิสระ

ประธาน : คืออันนี้ผมเข้าใจว่า ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้พูดถึงองค์กรที่ไม่ใช่ขององค์กรตาม
รัฐธรรมนูญ ก็พูดถึงเยอะเลย เช่น องค์กรสื่อที่จะตั้งขึ้นก็เป็นองค์กรอิสระ และสภาพพัฒนาภาคการเมือง
ภาคประชาชน และสภาพภาคพลเมือง และสภาเกษตรกร และกองทุนอะไรนี้ แล้วจะมี ๒ หน่วยงานนี้เท่าที่
ผมเจอในด้านกฎหมายก็คือ องค์กรพัฒนากฎหมายกับปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม มี ๒ องค์กรที่เป็นอิสระ
และมีการอธิบายว่า องค์กรนี้จะต้องไม่ใช่เป็นข้าราชการ คือจะต้องเป็นอิสระ และให้ภาคเอกชนมาเป็น
กรรมการด้วยในองค์กรนี้

นางรพีภรณ์ แก้วสนิท : ก็เรียนว่าที่จริงมาตรา

ประธาน : ขอโทษครับ เป็นกรรมการองค์กรอิสระ ดูองค์กรที่ ๕ กับ ๖ รู้สึกอันที่ ๖ จะ
เขียนชัด อันที่ ๕ มีพูดใหม่ คุณนพรัตน์ตอนอธิบายมีใหม่ แต่อันที่ ๖ ผมจำได้ว่ามี ต้องให้ประชาชนเข้า

มาเป็นกรรมการด้วย แต่ข้อ ๕ มีใหม่ มีก็ต้องเติมหน่อยถ้าอย่างนั้น โดยให้นักกฎหมายจากภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ก็รวมแล้วละ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : เรียนท่านประธานนะคะว่า มาตราที่ตอนนั้นที่เราคุยกัน เราก็คุยกับทางทีมเลขา สสร. ด้วยว่าเราร่าง คือมาจากบทเรียนรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ที่บอกมาให้สิทธิเยอะเยอะเลย แต่ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ แล้วก็จนกระทั่งถูกฉีกไปแล้ว กฎหมายก็ยังบัญญัติไม่ครบ แล้วเราก็เลยคุยกันนะคะว่า เสนอไปกับทางทีมเลขาด้วยว่าน่าจะตั้งองค์กรคณะคนขึ้นมา ๑ ชุด สำหรับที่จะไล่ออกกฎหมาย ปฏิรูปกฎหมาย โดยที่ไม่ใช่แต่เฉพาะนักกฎหมายหรือทฤษฎีอย่างเดียว แต่หมายถึงว่าเชิญองค์กรต่าง ๆ เช่น ถ้าจะทำกฎหมายเกี่ยวกับด้านการเกษตร ก็น่าจะเชิญคนที่มีส่วนได้เสียอย่างนั้นเข้ามาด้วย เพราะฉะนั้นองค์กรเหล่านี้เราก็คุยกันว่า ถ้าอย่างนั้นน่าจะเป็นองค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นมา แล้วก็ได้ว่ามีกฎหมายอะไร และทำกันไป เหมือนกับชุดท่านมีชัย แต่เราก็ไม่ได้บังอาจว่าจะให้ถึงขนาดนั้น เพียงแต่ว่า ในรัฐธรรมนูญนี้มานั่งไล่เลยว่ามาตราไหนบ้าง หรือว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญว่าอย่างนี้แล้วมีอะไรที่ยังขัดกับกฎหมายอยู่ อะไรอย่างนี้คะ เพราะฉะนั้นคงไม่ใช่ให้นักกฎหมายอย่างเดียว ไม่ใช่ใครอย่างเดียวนะ แต่ให้เป็นองค์กรอิสระ แล้วก็ระดมคนจากหลาย ๆ ภาคส่วนเข้ามา เพื่อที่จะให้ ๑. ช่วยร่างกฎหมายเหล่านั้น ๒. ตรวจสอบว่าแนวนโยบายด้านกฎหมาย ด้านการยุติธรรมนี้ประชาชนรู้เรื่องไหม เข้าใจไหม เพราะฉะนั้นในข้อแรกถึงบอกว่าต้องมีการรณรงค์ให้ความรู้ทางกฎหมายกับประชาชน โดยหลาย ๆ กลุ่มหลาย ๆ องค์กร โดยกลุ่มต่าง ๆ นะคะ ที่นี้ก็ต่อมาก็คู่ครองสิทธิ ต้องอำนวยความสะดวกให้ประชาชนอย่างเท่าเทียม เพราะว่าเดิมที่มีรัฐธรรมนูญที่บอกว่า ถ้าประชาชนไม่มีทนาย รัฐต้องจัดให้ เพราะฉะนั้นแนวนโยบายแห่งรัฐก็ต้องสร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมา แล้วก็ตั้งองค์กรขึ้นมาเพื่อที่จะมาปฏิรูปปรับปรุงกฎหมายทั้งหลาย โดยเฉพาะให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แล้วเราก็บอกว่าการยุติธรรมต้องตรวจสอบได้ -----

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

รวมทั้งอย่างศาลอย่างนั้นนะคะ พวกเราองค์กรเพื่อผู้หญิงเราเคยท้วงหลายเรื่อง ท้วงศาลนั้นนะคะ เพียงแต่เราไม่ละเมิดอำนาจศาล อย่างกรณีดอกเตอร์พิพัฒน์เอาไม้กอล์ฟตีเมียตายนั้นนะคะ เราผลักดันเรื่องนี้มาก จนกระทั่งตอนนี้ยังอยู่ในฎีกา เราก็ไม่คิดหรอกว่าศาลฎีกาตัดสินออกมาแล้วจะต่างจากศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ แต่ว่าเราต้องการให้ถึงที่สุด แล้วเราจะมาคดีคดีนี้ออกมาเพื่อที่จะมาศึกษา อย่างนี้เป็นต้นนะคะ เพราะฉะนั้นเราก็เลยบอกว่าเวลาวิจารณ์ศาลเราบอกว่าเราไม่ได้วิจารณ์ว่าศาลตัดสินว่าจำคุก ๔ ปี ลดครึ่งเหลือ ๒ ปี แล้วให้รอลงอาญา แต่เราวิจารณ์ศาลก็คือเหตุผลในการรอลงอาญามันฟังไม่ขึ้นอย่างนั้นนะคะ เพราะฉะนั้นมันก็มีการพูดกัน แล้วตอนแรกพอศาลชั้นต้นตัดสินออกมาแล้วเราก็เดินสายพูดกันนั้นนะคะ แล้วอัยการก็จะไม่อุทธรณ์ เราก็ไปผลักดันขอให้อุทธรณ์ พอศาลอุทธรณ์ตัดสินออกมาเหตุผลในการรอลงอาญา ยืนตามศาลชั้นต้นแยกว่าศาลชั้นต้นอีก เลือกปฏิบัติชัดเจนมากเลย แล้วเราก็ไปขอให้ตอนแรกอัยการก็จะไม่ฎีกา เราก็ขอให้ฎีกาใหม่ เราไม่หวังว่ามันจะเปลี่ยน ตอนนั้นก็ฎีกาแล้วคะ อัยการพอตอนหลังมาเขาก็ โอ.เค. อย่างนั้นนะคะ เราก็เลยคิดว่ามันควรจะมีความที่ตรวจสอบได้ แต่ไม่ใช่ไปค้ำมมติ ผลพิพากษาของศาลอะไรอย่างนั้นนะคะ แต่ว่าเราก็คิดว่ามันน่าจะมีความหรือมีกลุ่มที่ให้ตรวจสอบได้ อันนี้คือเจตนาในเบื้องต้นที่เราคุยกัน ขอขอบคุณคะ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มันจะมีในกฎหมาย บทเฉพาะกาล ในมาตรา ๓๐๓ (๑) ก็จะบอกได้ว่า กฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๘๑ (๔) คือจะบอกไว้ว่าต้องออกกฎหมาย จะเขียนรับกันไว้อยู่ ที่นี้ท่านจะให้เพิ่มอะไรอีกครับ จะได้เพิ่มลงไป มาตรา ๖๖ นี้ได้แล้ว โดยให้ประชาชนจากภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ก็คือเป็นกรรมการ มันไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไร ในรูปแบบจะเป็นคณะกรรมการหรือเปล่า อันนี้ผมก็ไม่รู้ว่ารูปแบบเขาจะตั้งอย่างไร

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ที่จริงนะคะ ขอประทานโทษอีกทีหนึ่งว่า โดยเจตนารมณ์อย่างใน (๕) ของตัวมาตรานี้นะคะ มันก็ไม่เชิง คือมันเป็นองค์กรอิสระก็แต่เฉพาะที่ขึ้นมาปรับปรุงตาม (๓) นะคะ แล้วก็พอถึง (๔) ก็ไม่เชิงว่าเป็นองค์กรอิสระ (๓) (๔) นี้ใกล้เคียงกัน แต่พอถึง (๕) มันเป็นลักษณะที่มันแยกออกมาจากในหมวด คือเป็นข้อเจตนาที่อยากจะให้รัฐสนับสนุนองค์กรภาคเอกชนที่เราจะมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือกับประชาชนในทางกฎหมาย ซึ่งมันต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงนะคะ สมาคมหลายแห่งที่รับว่าดำเนินคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีที่ถูกละเมิด ที่ถูกเจ้าหน้าที่รัฐละเมิด หรือโดยเฉพาะคดีทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างนั้นมันก็จะมีความที่ทำความช่วยเหลือทางกฎหมายพวกนี้อยู่เยอะ เพียงแต่ว่ามันไม่ได้รับการช่วยเหลือ เพราะฉะนั้นบางทีมันก็ถูกละเลยไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีความรุนแรงในครอบครัวซึ่งมันจะถูกละเลย ตรงนี้ที่เราขอเพิ่มเข้ามาก็คือโดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว อันนี้ก็คืออยากให้รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นด้านหลัก การดำเนินงานขององค์กรที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ซึ่ง

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

วีดิทัศน์ ๓/๒

ไม่ใช่สภาพนายความ เพราะสภาพนายความเขามีอยู่แล้ว เขาได้รับการช่วยเหลืออยู่แล้วนะคะ ท่านเขียนให้
น้อยสิดะองค์กรภาคเอกชน

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : จะให้ใส่ตรงไหน (๖) ใช่ไหม

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : (๖) ก็ไม่ใช่ค่ะ (๖) มันจะเป็นเรื่องของการตรวจสอบ
กระบวนการยุติธรรม อาจจะเป็นข้อสุดท้ายก็ได้ค่ะ คืออยากจะให้รัฐสนับสนุนการทำงานขององค์กรภาคเอกชน
โดยเฉพาะองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา หรือว่าคดีให้
และยังโดยเฉพาะเข้าไปอีกก็คือ คนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เป็น (๔) หลังจากเจตนารมณ์ หน้า ๓ อยู่ท้ายสุด จัดให้มีการ
การช่วยเหลือทางกฎหมายทางแพ่ง อาญา และทางปกครอง

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : แต่ก็ไม่ใช่อีกค่ะท่าน ถ้าอย่างนั้นมันแปลว่าให้รัฐหรือให้ใคร
ช่วยเหลือใช่ไหมคะ แต่ว่าเจตนาของเราก็คือรัฐก็มีหน้าที่ก็ทำไป แต่ว่าสำหรับองค์กรภาคเอกชนที่ช่วยเหลือ
ทางกฎหมาย อยากให้รัฐสนับสนุน อาจจะมีเรื่องงบประมาณ อาจจะเป็นการให้คำแนะนำอะไรอย่างนี้ค่ะ
พูดถึงการสนับสนุนนี่นะคะ แต่ก็โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านงบประมาณนี่แหละ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เรียงใหม่ค่ะครับ เติมตรงข้อ ๔ ว่า จัดให้มีการช่วยเหลือ
หรือสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ไม่ว่าจะทั้งทางแพ่ง
ทางอาญา และทางปกครอง

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : โดยเฉพาะให้หน่อยได้ไหมคะ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : โดยเฉพาะอะไร

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ผู้ที่กระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ครับ วรรคไปก็ได้ โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก
ความรุนแรงในครอบครัว ก็ผ่านไป ไม่ทราบท่านอื่นเห็นประการใด

ประธาน : ถามท่านวัชรินทร์ครับ ขออนุญาตครับ ในอ (๕) ให้มีองค์กรอิสระในการพัฒนา
และปฏิรูปกฎหมาย มี สสร. ท่านหนึ่งเป็นห่วงว่ากฎหมายจะเกี่ยวกับพันธกรณีหรือว่าด้านสิทธิมนุษยชน
ด้วยหรือไม่ครับ เขาก็เลยเสนอขึ้นมาว่าอยากให้พูดถึงประเด็นนี้ให้ชัดเจน ท่านอาจารย์ก็เลยรับปากว่าจะ
บันทึกในเจตนารมณ์ว่ากฎหมายเขาจะครอบคลุมถึงทั้งกฎหมายภายใน กฎหมายระหว่างประเทศ
กฎหมายที่จำเป็น

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ก็เติมไปเลยถ้าอย่างนั้น พัฒนาปฏิรูปกฎหมายทั้ง
กฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศ หรืออนุสัญญา เขาใช้สนธิสัญญาใช่ไหม เอกกฎหมาย
ระหว่างประเทศดีกว่า กว้างกว่า

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไซ่ ระหว่างประเทศก็พอคะท่าน

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : ส่วนที่ ๖ แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ มาตรา ๘๒
เจตนารมณ์

เพื่อความเสมอภาคและความชัดเจนในการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศในการร่วมมือ
กับนานาประเทศ ฟังถือหลักความเสมอภาค ทั้งต้องปฏิบัติตามพันธกรณีประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญา
กับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
คริสต์ศักราช ๑๙๔๘ อนุสัญญาสิทธิเด็ก คริสต์ศักราช ๑๙๘๙ เป็นต้น

รัฐต้องส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับนานาประเทศ และให้ความคุ้มครอง
และดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศด้วย

หมายเหตุ

๑. หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยแก้ไข
โดยคำให้ครอบคลุมถึงสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีด้วย

๒. หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ถ้าสมมุติว่าในตัวแม่บทบอกว่าเราจะต้อง
ส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศ ถ้าบอกฟังถือหลักในการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอ
ภาค พอประโยคบอก ตลอดจนถึงต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี พอ
มาถึงเจตนารมณ์ เราเพิ่มเข้าไปหน่อยได้ไหมคะว่า ต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญานี้แปลว่าเราต้องพยายามที่
จะอนุวัติกฎหมายเราให้มัน คือแบบเราต้องไปทบทวนเหมือนกัน ไม่อย่างนั้นที่เราสงวนเอาไว้บางที่ ๒๐ ปี
มันไม่มีการทบทวน ถ้าสมมุติว่าเราบอกว่าการที่ตรงแม่บทตัวบทบอก ตลอดจนถึงต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญา
ด้านสิทธิมนุษยชนที่เราเป็นภาคี ถ้าในเจตนารมณ์เราบอกว่าเราถือหลักความเสมอภาค ต้องปฏิบัติตาม
พันธกรณี แล้วก็ได้ โดย หรือว่า ไม่ได้ ก็ได้คะ หรือบอกว่าเราอาจจะต้องทบทวนพัฒนากฎหมายเราให้มัน
เป็นไปตาม คือปรับพัฒนาไปเรื่อยอะไรอย่างนี้คะ

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นทำสนธิสัญญากับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ
โดยจะเอาตัวอย่างขึ้นก่อนหรือเอาไว้หลัง หรือว่าจะเอาก่อนเลย เพราะว่าผมยกตัวอย่าง ๒ อันที่มีเยอะแยะ
เลย

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : อย่างปฏิญญาอย่างนี้จะคะก็คือ ๑. ถ้าสมมุติว่า ไม่ทราบ
นะคะว่าเราจำเป็นจะต้องบอกใหม่ว่าภายในเราเอง

ประธาน : กฎหมายภายในต้องอนุวัติตาม

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

วិถนา ๓/๔

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ใช่ ต้องอนุมัติตาม หรือว่าในหลักการบริหารหรือพิจารณาอะไร ก็ตามต้องยึดหลักพวกนี้

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นก็ติดต่อ ประเทศไทยทำสนธิสัญญากับนานาชาติและองค์การระหว่างประเทศ ถ้าอย่างนี้ก็ คือ ในการร่วมมือกับนานาชาติประเทศพึงถือหลักความเสมอภาค ทั้งต้องปฏิบัติ ตามพันธกรณีประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญากับนานาชาติประเทศและองค์การระหว่างประเทศ รัฐจะต้องตรากฎหมายหรือปฏิบัติคือบริหารราชการแผ่นดิน รัฐต้องตรากฎหมายหรือบังคับใช้กฎหมายให้สอดคล้องและ อนุมัติตามสนธิสัญญาดังกล่าวด้วย ต่อตรงที่ว่าระหว่างประเทศก่อนคำว่า เช่น โดยรัฐต้องตรากฎหมายหรือ บังคับใช้กฎหมายหรือตีความกฎหมายให้สอดคล้องหรืออนุมัติตามสนธิสัญญาดังกล่าว ตลอดจน ถอนข้อสงวน

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๔/๑

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ถ้าเราบอกว่ากฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันที่เราจะต้องไปแก้กฎหมายนี้ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมันไม่ผูกพันนะคะ แต่ว่าอนุสัญญาสิทธิเด็กหรือกติการะหว่างประเทศอะไรพวกนั้นจะมี แต่ถ้าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอันนี้เป็นปฏิญญาประกาศไปเฉย ๆ ไม่มีผลที่เราจะต้องไปอนุวัติหรือว่าต้องไปพัฒนากฎหมาย ท่านเอาอย่างอื่นคะ

ประธาน : เพราะว่าเราไม่ได้ใช้นี่ครับ เช่น แล้วเราตัดตรงนั้นออกไป ต้องเอาไป ต้องยกตัวอย่างใหม่

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่ต้องก็ได้ แล้วเราก็ยกมาเรื่อย ๆ อยู่แล้ว หมายเหตุ
อยากจะมีอะไรบ้าง โทรมไปถามคุณวัชรินทร์

ประธาน : ผมก็รู้แค่ ๓ - ๔ ฉบับ มันมี ๓ อันน่าจอย่างไร คือตรากฎหมาย บังคับใช้กฎหมาย และตีความกฎหมาย ก็คือศาล ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ตีความกฎหมายให้สอดคล้องและอนุวัติตามสนธิสัญญาดังกล่าวด้วย เพื่อความเสมอภาคและความชัดเจนในการติดต่อสัมพันธ์

นายประโกชน์ สภาวสุ : มันไม่มีการส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีและการร่วมมือกันกับนานาประเทศ ตรงนี้เราขาดหายไป เราเพียงบอกว่าเรื่องเสมอภาค ความชัดเจน แต่เราไม่ได้บอกว่า รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรี เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ให้รัฐบาลต้องส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับนานาประเทศด้วยความเสมอภาค อย่างนี้ได้ไหมครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : สูดยอดคะ ขอโทษคะ สัมพันธ์ไมตรีจะไม่มี ความ

ประธาน : มีใครอภิปรายอะไรใหม่ตรงนี้ รู้สึกจะเยอะนะครับเท่าที่ผมจำได้ อนุสัญญาที่มีคนอภิปรายเยอะเลย

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธ์ุ : ส่วนนี้ก็จะโยงไปกับมาตรา ๑๘๖ เก่า ที่การทำ FTA แต่ก็จะเอาไว้ เขาก็เลยจะเก็บไว้ใส่ในเจตนารมณ์เดียวกับมาตรา ๑๘๖ เก่า ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบของประชาชนเป็นหลัก

ส่วนที่ ๗ แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ

เจตนารมณ์ กำหนดให้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาประเทศ รัฐต้องส่งเสริมและประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตและพัฒนาองค์ความรู้อย่างกว้างขวาง

หมายเหตุ หลักการดำเนินการด้านเศรษฐกิจตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นครั้งแรก

ประธาน : อภิปรายเพิ่มเติมตรงนี้หรือเปล่า มีไหมครับ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๔/๒

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : มีการบอกว่า ให้คำนึงทั้งครอบครัว ชุมชนและระดับชาติ แล้วก็มี การอธิบายเรื่องความพอเพียงว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ประธาน : ผมหมายถึงว่าเขาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและพัฒนาองค์ ความรู้อย่างกว้างขวาง คือตอนนี้มีคนอธิบายเรื่องนี้ ผมว่ายังไม่ตกผลึกหรืออย่างไรก็ไม่รู้ เพราะว่าพูดกันไป คนละที่สองที่ ก็คือสมถะนั้นแหละจริง ๆ แล้ว ใช่ไหมครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ทำไมท่านไม่บอกด้วยคะว่าอย่างถูกต้อง อะไรอย่างนี้ อย่าง ถูกต้องเหมาะสมในทุก ๆ ด้าน คือที่จริงมันเป็นปรัชญา เพราะฉะนั้นก็จะทั้งการดำเนินชีวิตทุก ๆ ด้าน แล้ว บอกว่าให้ถูกต้องเหมาะสม

ประธาน : ก็ไม่รู้จะเขียนอย่างไรตรงนี้ มีใครรับอาสาไปค้นอีกไหมครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ดิฉันว่าเราคงไม่ได้ลงรายละเอียด ที่จริงรายละเอียดดิฉัน เขียนตำราให้กรมการพัฒนาชุมชนเรื่องนี้อยู่ เพียงแต่ถ้าในนี้เราพยายามเน้นว่าส่งเสริมให้ประชาชน ทุกภาคส่วน ดิฉันไม่อยากจะให้ใช้คำว่า สมถะ เพียงแต่ในสังคมนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในชีวิต คือดิฉันอยากจะให้นำความรู้มาใช้ ปรัชญาในนี้ต้องใช้อย่างถูกต้อง ไม่อย่างนั้นก็เพี้ยน ถูกต้อง เหมาะสมและพัฒนาความรู้อย่างกว้างขวาง ดิฉันว่าก็ยังได้ เพียงแต่เราคงไม่ได้ลงรายละเอียด พอประมาณ อะไรอย่างนี้

ประธาน : ถ้าเราใช้อย่างนี้ว่า เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และพัฒนาองค์ความรู้ อย่างกว้างขวาง คือมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ก็ทุกคน ทุกส่วน ดำเนินชีวิตทุกภาคส่วน อย่างนี้ ได้ไหมครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ได้ แต่ดิฉันก็ยังอยากจะให้เหมือนกับว่าดำเนินชีวิตอย่าง ถูกต้อง เพราะว่ามีคนจะมาพูดบอกว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่าจะต้องย้อนกลับไป แล้วคุณไม่ได้ใช้ ไม่มีรถใช้ ต้องตามความเหมาะสม พอเหมาะ ถ้าคุณมีเงินเยอะคุณก็ขับรถเบนซ์ได้ ถ้าคุณมีเงินร้อยล้าน แต่ต้องพูดด้วยคำว่า ร้อยล้านบาทมาจากไหน โกงเขามาหรือเปล่า สุจริตไหม ถ้าพูดครั้งเดียวก็พูดเข้า ข้างตัวเองได้หมด ก็เลยไม่ทราบ ถ้าใช้คำว่า ถูกต้อง หรืออะไรอย่างนี้ ถ้าไม่เบียดเบียนก็จะสิ้นกันไป

ประธาน : อย่างถูกต้องเหมาะสมได้ไหมละ ถ้าเติมเข้าไป พอเพียงมาใช้เป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม การดำเนินชีวิตคือบางคนดำเนินอยู่แล้วเท่าที่ผมรู้ เขาก็ทำอยู่แล้ว เพียงแต่เขาไม่รู้ว่าอันนั้นเป็นลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง คือพอมี พออยู่ พอกิน ไม่โลภ ไม่อะไรเกินไป พอประมาณครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ก็ยังคิดว่าถ้าเป็นรูปธรรมและเป็นนโยบาย แม้กระทั่งสื่อเอง ต้องรองรับค่านิยมต่าง ๆ เหล่านี้ ทุกกระทรวงที่จะต้องให้สอดคล้องกัน เรื่องนโยบายเกษตรจะต้องให้ สอดคล้องและต้องเสนอแนวคิดเศรษฐกิจที่พอเพียง ที่ไม่เบียดเบียน ถ้าคุณมีมากไปต้องมีมาตรการอะไร ที่จะจัดการ ห้ามเขาก็ไม่ได้ ระบบเสรีนิยมนี้ ระบบเสรีห้ามไม่ได้ แต่ก็ต้องใช้มาตรการอย่างที่ท่านว่า คือ ต้องสอดคล้องไปหมด ทุกวันนี้รัฐบาลไม่มีทิศทาง พุดเฉย ๆ ไม่มีทิศทาง ใครอยากทำอะไรก็ทำ ใครมาทำ นโยบายรัฐบาลทุกวันนี้มันไม่มีทิศทางร่วมกัน ใครในชีวิตนี้เคยตั้งใจเอาไว้ว่ามีอำนาจเมื่อไรแล้วจะทำ ต่างคนมาถึงต่างก็ทำ อยากจะเอามหาวิทยาลัยออกนอกระบบก็มาพุดนอกระบบ เพิ่งจะกลับมาพุดเรื่อง อื่นตอนนี้อะไรอย่างนี้ ถ้าอย่างที่ท่านว่า ถ้าเป็นทิศทางร่วมกันทุกหน่วยงาน ถ้าบอกว่ารูปธรรมส่งเสริม ก็คือต้องรองรับให้ทุกหน่วยงานเข้าใจและมีมาตรการร่วมกัน

ประธาน : เติมตรงนี้ได้ไหม เติมว่า พัฒนาการความรู้ องค์ความรู้อะไร เติมหน่อยได้ไหม พัฒนาการความรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวาง ก็คือรัฐต้อง Educate คือให้ความรู้ประชาชน

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : มาตรา ๘๓

เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : อ่านทีละวงเล็บก็ได้ อ่านวงเล็บแล้วมาแก้ไขทีละวงเล็บได้ไหม มันเยอะเหลือเกิน

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๑) รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน รัฐต้องไม่แทรกแซงและควบคุมกลไกตลาด หรือประกอบกิจการที่มีลักษณะแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง หรือผลประโยชน์ส่วนร่วม หรือกิจการที่มีลักษณะ เป็นสาธารณูปโภค

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : อภิปรายอะไรเป็นพิเศษ

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : เขาเพิ่ม ความเป็นธรรม ไปครับ แล้วเขาก็อภิปรายว่า เป็นธรรม เพื่อป้องกันการแสวงหากำไรโดยแข่งขันกันโดยไม่มีขอบเขต นำไปสู่ความขัดแย้งในการแสวงหา ซึ่งทรัพยากร อยากให้เน้นที่ว่า ป้องกันการแสวงหาทรัพยากรอย่างไม่มีขอบเขต ครับ

ประธาน : (๑) ใช่ไหม ถ้อยคำว่าอย่างไรนะครับ แสวงหาทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม ใช่ไหม พัฒนาระยะยั่งยืน ไม่แทรกแซง ควบคุมกลไกตลาด หรือประกอบกิจการที่มีลักษณะแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง หรือผลประโยชน์ส่วนร่วม หรือกิจการที่มีลักษณะเป็น สาธารณูปโภค ทั้งนี้ ว่าอย่างไรนะครับเมื่อสักครู่

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : เพื่อป้องกันความขัดแย้ง

ประธาน : อย่างไม่เป็นธรรม จะสอดรับกันใหม่ คือ Concept มันอยู่ในนี้ มันมีตั้งหลายอย่างก็คือ เสรี แล้วก็กลไกตลาด ก็ โอ.เค. แล้วก็สนับสนุน

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ส่วน Heading เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ใครกำหนดใครอะไรอย่างไร ลองสักกิดหนึ่งได้ไหมครับ ไล่ลงไปสักกิดหนึ่ง น่าจะมีคำว่า รัฐหรืออะไร

ประธาน : กำหนดแนวนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ข้อไหนครับ เพื่อกำหนดแนวทางให้รัฐใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ กำหนดแนวทางให้รัฐ เพื่อ เอาออกนะครับ กำหนดแนวทางให้รัฐเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ได้ไหม เมื่อ (๑) เราเติมมันสอดรับกันใหม่ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความขัดแย้งในการแสวงหาทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม จะเกี่ยวกันหรือเปล่า

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ความนี้หมายความว่า ถ้าแสวงหาทรัพยากรแล้วไม่ขัดแย้งก็ยอมไหมครับ ถ้าแสวงหาทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรมแล้วไม่ขัดแย้งก็ไม่มีไร อันนี้เพื่อป้องกันไม่ให้มันขัดแย้งเท่านั้นเอง อันนี้ไม่ใช่แล้ว ความหมายกลายเป็นอย่างนั้นไป

ประธาน : จะอยู่ (๑) ใหม่ เพราะ (๑) มันพูดถึงเศรษฐกิจ ไม่ได้พูดถึงทรัพยากรเลย จะเกี่ยวหรือ ต้องไม่ประกอบกิจการในลักษณะแข่งกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็น ก็คือรัฐจะต้องไม่ทำธุรกิจแข่งกับเอกชน ก็ต้องเปิดโอกาสให้การค้าเสรี แล้วก็อาศัยกลไกตลาดกำกับ ก็คือยังเป็นการค้าเสรี แต่ว่าก็ต้องเป็นธรรม แล้วก็รัฐต้องไปไม่แทรกแซงเกินไป หรือไม่ทำแข่งกับเอกชน ทรัพยากรน่าจะอยู่อันอื่นดู ๆ ไปก่อน

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : (๑) สำคัญตรงเสรีและเป็นธรรม แล้วก็สนับสนุนให้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ประธาน : อันเมื่อก่อนอย่าเพิ่งเติมใน (๑) เพราะว่า (๑) มันไม่ค่อยจะตรงกับการแก่งแย่งทรัพยากรธรรมชาติ (๑) โอ.เค.นะ อย่าเพิ่งเติมใช้ทรัพยากร เพราะไม่ตรงกันเท่าไร อาจจะเป็นอันอื่นก็ได้

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : (๒) รัฐต้องสนับสนุนให้ภาคเอกชนนำหลักคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาลมาใช้ในการประกอบธุรกิจ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ประธานโทษ ท่านตีความว่ารัฐสนับสนุนให้เอกชนนำหลักนี้มาใช้ แต่ไม่ได้บอกว่ารัฐก็ต้องใช้เหมือนกันใช่ไหมคะ ถ้าใน (๒) ในตัวบทหมายถึงว่าเป็นการสนับสนุนให้เอกชนใช้หรือคะ ไม่พูดถึงรัฐใช่ไหมคะ ตามเฉย ๆ แนวนโยบายของรัฐ รัฐต้องใช้ด้วยหรือเปล่านั้น รัฐเองเวลาไปจัดการให้เอกชนใช้หลักพวกนี้ รัฐก็ต้องใช้หลักพวกนี้ด้วยเหมือนกันในการที่จะจัดการ

ประธาน : เราพูดไปแล้ว อยู่ในการบริหารราชการที่ดี ในมาตรฐานมันคล้าย ๆ กับไป
ควบคุมเอกชนว่าจะต้องมีคุณธรรม จะต้องใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการประกอบธุรกิจ ยกตัวอย่าง
ง่าย ๆ เช่น การทำบัญชี การลงบัญชีไม่ถูกต้อง ซึ่งก็ทำให้ไม่โปร่งใส แล้วก็มีการเลียงภาษี อันนี้กฎหมาย
ก็มีพระราชบัญญัติการบัญชี ก็ต้องบังคับให้มันมีประสิทธิภาพทำนองนั้น

(ศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

นายรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : หมายเหตุ ไม่มีประธานว่ากันไปเรื่อย แล้วไปเร็วมาก

ประธาน : สมประโยชน์ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : มันก็ส่วนตัวเท่านั้นเอง มันคุ้มครองผู้บริโภค
คือผมสอนกฎหมายบัญชีที่ระดับปริญญาโทก็จะสอนเรื่องนี้ สอนจริยธรรมของภาคธุรกิจ คืออาจจะ
เติมก็ได้ เช่น ต้องดำเนินธุรกิจโดยโปร่งใสและตรวจสอบได้ ถ้าไม่ยอมคือหมายความว่านโยบายหรืออะไร
ก็ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ และสามารถที่จะไปดูข้อมูลได้ โดยกรณีของบริษัทที่เข้าตลาดหลักทรัพย์
ต้องเปิดเผยอยู่แล้ว คือทุกคนต้องเข้าไปดูข้อมูลได้อยู่แล้ว อันนี้ก็พอได้ ต่อ (๓) ครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธ์ุ : (๓) รัฐต้องควบคุมให้มีวินัยทางการเงินและการคลัง
อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ปรับปรุงการจัดเก็บภาษีอากรอย่าง
เป็นธรรม

นายรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : คือบางที่บางอย่างตัวบทมันก็เขียนชัด เราต้องเขียนรวม ๆ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : (๓) การจะพูดถึง รัฐต้องควบคุมให้มีวินัยการเงิน
และการคลังอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ปรับปรุงการจัดเก็บภาษี
อย่างเป็นธรรม คืออ่าน (๓) เจตนารมณ์มันก็อยู่แค่นั้น งบประมาณอันนี้มีอภิปรายว่าอะไรบ้างเรื่องตรงนี้
ท่านพิสิฐ ลีอาธรรม ไม่อภิปรายหรือ

ประธาน : คือท่านได้พูดตอนที่สปริงฟิลด์ไว้เยอะพอสมควร และก่อนหน้านั้นท่านก็พูด
เสนอให้มีบัตินี้เข้ามา ในหมวดการคลัง ซึ่งเป็นหมวดต่างหากแยกโดยเฉพาะ อันนี้เป็นแนวนโยบายพื้นฐาน
แห่งรัฐอยู่ เพราะฉะนั้นอย่างไรก็ตามเดี๋ยวต้องไปเจอกันในหมวดนั้นอยู่แล้วที่เพิ่มเข้ามาใหม่ในรัฐธรรมนูญ
แล้วในส่วนนี้เข้าใจว่าไม่มีอภิปรายอะไรกันมากมายนัก ทีนี้ปัญหาก็คือว่าตกลงว่าเราคงอย่างนี้ไว้ทั้งหมด
ก็คงไม่เป็นไร ไม่เช่นนั้นแล้วก็ต้องตัดให้สั้นให้หมด ถ้าอย่างนั้นคงไปตามนี้ดีไหมครับ นอกจากเราเห็นว่า
บางถ้อยคำไม่เหมาะสม

นายประโชชน์ สภาวสุ : ขออนุญาตครับ คือไม่ใช่ว่าสั้นหรือยาวอย่างเดียว คือ
ความหมายมันไม่ใช่เป็นเจตนารมณ์ อย่างเจตนาที่จะให้เอกชนมีคุณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาล
อะไรพวกนี้ จริง ๆ เจตนารมณ์ก็คือเพื่อให้คนที่ทุจริตไม่ใช่เป็นคนที่ได้ประโยชน์ คือกลายเป็นว่าคนที่

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

วិถนา ๕/๓

สุจริตกลายเป็นคนที่เสียประโยชน์ในสังคมไป คนที่ทำอะไรตรงไปตรงมากลับเป็นคนที่เสียโอกาส
เสียประโยชน์ ล้าหลังเขา ไม่ทันเขา แล้วก็ทำอะไรเป็นเรื่องเป็นราว อยู่ไม่ได้ ตั้งตัวไม่ได้ แต่คนทุจริต
คนโกงทุกรูปแบบกลับเป็นคนที่ร่ำรวยขึ้นมาได้ แนวความคิดเจตนารมณ์ต้องเป็นในลักษณะนี้ตามหลักการ
แต่บางอย่าง อย่างวินัยการเงินการคลังที่เมื่อสักครู่พูดมาว่าเรื่องของการคอร์รัปชันน่าจะมี น่าจะเป็น
หลักใหญ่ใจความเลย เรื่องของการคอร์รัปชันนี้มันจะยาก ถ้ามีวินัยแล้วมันจะยากมาก -----

- ๖/๑

ประธาน : (๒) ถ้าจะเพิ่มก็น่าจะเป็น เพื่อป้องกันการเอาัดเอาเปรียบกันในสังคม ก็อาจจะได้ ไซ้ไหมครับ สนับสนุนให้ภาคเอกชนนำคุณธรรมมาใช้ เพื่อป้องกันมิให้เอาัดเอาเปรียบกัน ในทางเศรษฐกิจ มันเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ คือถ้ามันตรวจสอบโปร่งใสก็เอาเปรียบกันไม่ได้ ลองเติมดู เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอาัดเอาเปรียบกันในเชิงธุรกิจ เช่น ไม่ต้องนะครับ ที่นี้จะเป็นแบบตอนต้มยำกุ้ง หรือเปล่า เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจฟองสบู่หรือเปล่าข้อนี้ ส่งเสริมให้มีวินัยการคลัง จะเกี่ยวข้องไหมครับ

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : วินัยการคลังน่าจะเป็นคอร์รัปชันด้วย เงินนอกงบประมาณ

ประธาน : เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณอย่างไม่ถูกวิธีหรือเปล่า เพราะมันโยกไปโยกมา เท่าที่ผมรู้ โยกไปโยกมา

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ขอมารู้ก่อน จะตามก็ตามไปไม่ได้

ประธาน : เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณอย่างไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : น่าจะใส่ป้องกันการคอร์รัปชันด้วย อันนำไปสู่ปัญหาทาง คอร์รัปชัน

ประธาน : มันตรงไหม การใช้งบประมาณไม่ถูกต้องนี้เกี่ยวกับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ หรือเปล่า มันเกี่ยวกับวินัย ก็เติมอย่างนี้ได้ไหม ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณอย่างไม่เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ งบประมาณปกติตั้งไว้ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : คือเขาไม่ต้องการจุดประสงค์อะไรเลย

ประธาน : ไม่ถูกต้องไซ้ไหม ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณอย่างไม่ถูกต้อง

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : อย่างไม่เหมาะสม

ประธาน : อย่างไม่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ปัญหาการคอร์รัปชัน มันมีเจตนาอยู่ทำให้เกิด ความเป็นธรรม ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณอย่างไม่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ปัญหาการคอร์รัปชัน รวมทั้งปรับปรุงการจัดเก็บภาษีให้เกิดความเป็นธรรม ต่อไปครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๔) รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการออม ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพในยามชรา

ประธาน : อันนี้ก็ส่งเสริมการออม เพื่อความมั่นคง

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์ ทำหน้าที่ ประธานในที่ประชุม)

ประธาน : ผมขออนุญาตมีข้อหารือครับ เพราะว่าหมวดนี้ทั้งหมดเขาแบ่งออกไป มากมาย เป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐด้านต่าง ๆ และเราก็ถลำตัวพิจารณาอย่างละเอียดลึกซึ้งในแต่ละ

มาตรา แต่ว่า Comment ที่ออกมาก็คือ ไม่ว่าใครเวลาจะใช้รัฐธรรมนูญ มันสำคัญแค่มาตรา ๗๕ และ
มาตรา ๗๖ เท่านั้น มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ หมายถึงในปกติเหลืองนะครับ ที่นี้เรากำลังจะ Comment
อย่างละเอียด แล้วเขียนเพิ่มเติมที่ไปที่ไปอย่างละเอียด ซึ่งมาครั้งก่อนทางแล้ว ประมาณ ๒ ใน ๓ ได้แล้ว
นะครับ ยังเหลืออีกเพียงเล็กน้อย แต่ว่าผมมีข้อห่วงที่อยากจะขอหรืออย่างหนึ่งก็คือว่า เขาจะต่อว่า
หรือไม่ คือผมคำนึงถึงข้อสังเกตของอาจารย์มนตรี รูปสุวรรณ ในที่ประชุมกรรมการ คือในหมวดนี้
ทุกคน Comment ตรงกันหมดว่าเขียนละเอียดเกินไป จนทำให้รัฐบาลไม่ว่าใครมาเป็นรัฐบาลนี้บริหาร
ประเทศไม่ได้ แล้ว Comment นี้ก็ออกมามาตรงกันหมด สาระสำคัญมันอยู่ในมาตรา ๗๕ กับมาตรา ๗๖
ที่นี้เราเขียน ยิ่งมัด สภาร่างรัฐธรรมนูญเขาก็พิจารณาตรงนี้อยู่แล้วว่าเขียนให้เป็นตัวบทก็ดีแล้ว คราวนี้
เราเขียนในเจตนารมณ์มัดลงไปอีก มันจะเป็นเรื่องที่เขาจะต่อว่าเราได้หรือไม่ คืออาจารย์มนตรีตั้งข้อสังเกต
ว่า เราเขียนเจตนารมณ์รายมาตรานี้ทำเกินหน้าที่หรือไม่ เพราะว่าถ้าเขียนแบบไม่ละเอียดจะได้หรือไม่
ทำนองนี้นะครับว่า เรื่องตรงนี้ยิ่งเขียนละเอียดยิ่งมัดเลย มัดรัฐบาลทุกรัฐบาลเลย จริง ๆ ไม่ใช่ มันต้องเป็น
เรื่องที่ต้องไปดำเนินการต่าง ๆ แล้วสาระหลักอยู่ในมาตรา ๗๕ กับมาตรา ๗๖ มากกว่า ที่นี้ด้านต่าง ๆ
ตัวบทเขาเขียนอธิบายอยู่แล้ว ที่นี้ถ้าเราไป Lock ไปอะไรเพิ่มเติมอีกก็จะเป็นเครื่องจำกัดการบริหารราชการ
แผ่นดินของรัฐบาล ทุกรัฐบาลจะยิ่งหนักไปกว่านั้นใหญ่เลย เพราะฉะนั้นมีเรื่องหรือครับว่า เราควรจะเขียน
ยาวต่อไปหรือไม่ หมวดนี้ทั้งหมดคือเขียนยาวไปแล้ว แล้วคิดว่าไม่ได้ จะเขียนสั้นก็จะได้ไปตัดออกได้ ถ้า
เห็นว่าจะต้องยืนยันว่ายาว ๆ ก็จะเดินหน้าต่อ นี้ก็ลงรายละเอียดหมดเลยนะครับ เขียนให้สั้น ๆ ได้หรือไม่
ตั้งแต่มาตรา ๗๗ เป็นต้นไป หากทางไปตัดให้สั้นลงได้หรือไม่ มีเรื่องหรือครับ เพราะว่าหมวดนี้เป็นหมวดที่
จะเป็นยาหม้อใหญ่ของทุกรัฐบาล เมื่อใช้รัฐธรรมนูญแล้ว เดียวขอหรือตรงนี้น้อยครับว่าเราควรจะเขียน
ยาวจริงหรือครับ แน่ใจหรือเปล่า อาจารย์รัชฎาภรณ์ครับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ คิดว่าถ้าหมวดนี้เวลาเขาเขียนนี้เขา
รายละเอียดค่อนข้างมาก ถ้าสมมุติว่าแต่ละมาตรา ถ้าเอาแต่ประเภทจั่วหัวเพื่อเป็นแนวทางในการที่จะให้
รัฐไปพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างนี้จบก็ได้ เพื่ออะไรสั้น ๆ เสรี เป็นธรรม คืออยากจะให้ใส่คำพวก
ยั่งยืน เสรี เป็นธรรมเข้าไปให้มากขึ้น แต่หาช่องใส่สั้น ๆ แต่ว่ารายละเอียด เพราะว่าพอถึงแนวนโยบาย
แห่งรัฐเขาเขียนละเอียดนะคะ แล้วก็ให้รัฐไปทำ

นางโสมสุดา ลียะวณิช : ขออนุญาตท่านประธานคะ เห็นด้วยกับอาจารย์รัชฎาภรณ์ว่า
ถ้าอย่างนั้นเราเขียนในเจตนารมณ์แต่ว่าตั้ง Keyword ในตัวมาตรา ในแต่ละอนุต่าง ๆ ๗ - ๘ คำ อะไร
อย่างนี้คะ ขึ้นมาเป็ Headline ที่ตัวสีดำ แล้วในเนื้อไม่ต้องทำยาว ถ้าคิดว่าใครมาอ่านเจตนารมณ์แล้ว
อยากจะทราบว่ามาตรานี้คืออะไรก็ให้ไปดูในมาตราเลย เพราะไม่อย่างนั้นเท่ากับเรา Copy แล้วเราก็
เปลี่ยนแปลงคำเล็ก ๆ น้อย ๆ ในแต่ละอนุ ก็จะยาวเหมือนที่ท่านประธานว่า

คณะกรรมการสิทธิการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๖/๓

ประธาน : ตัวสีแดงอะไรต่าง ๆ ล้วนมีค่า เราพยายามดูว่าถ้าไม่ขัดกับจุด ๆ ใหญ่ตรงที่ว่า เราเขียนไปเขียนมานี้ รัฐธรรมนูญมัดมือมัดเท้ารัฐบาลอยู่แล้ว บันทึกเจตนารมณ์นี้ยิ่งมัดจนกระทั่งไม่ต้องทำอะไร มาตราต่างๆ แล้วถ่วงทะเลไปเลยครับ หรือรัฐบาลทุกรัฐบาลถูกจับถ่วงน้ำหมดเลย ตรงนี้จะเป็นปัญหา เลยต้องขออนุญาตหรือ เพราะกำลังเป็นห่วงมากครับ ถ้ายิ่งละเอียดยิ่งมัด แล้วยิ่งทำอะไรไม่ได้เลย แล้วเป็นข้อที่เขาทักท้วงอยู่แล้ว ก็เลยทำให้ต้องขออนุญาตหรือนิดหนึ่งนะครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ทางสภาเขาว่าอย่างไร ทางคณะ สสร. คือท่านอาจารย์มนตรีไม่ได้เป็น สสร. ที่นี้ถ้าเราเขียนไป ถ้าเขาจะให้ปรับไม่ยาก ก็เอามาปรับถ้อยคำใหม่

ประธาน : มีบางมาตราผมขออนุญาตยกตัวอย่าง คือเขาอภิปรายกันไปเรื่อยครับ ยิ่งขยายความกันไปใหญ่ใน สสร. ซึ่งเขาจะต้องพิจารณาเป็นรายมาตราว่าจะแก้ จะเติม จะเห็นชอบไม่เห็นชอบอะไรต่าง ๆ อยู่แล้ว ที่นี้ถ้าดูเปรียบเทียบนะครับ ผมมีตัวอย่าง อย่างเช่นในรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๘ ประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน มีอยู่มาตราหนึ่งนะครับผมพบเอาไว้ ก็คือในหน้า ๑๐๐/๒ มีสรุปแล้วว่า เรื่องนี้มีบันทึกไว้แล้วนะครับ คือเสนอมาจากประชาชนแล้วก็ไม่รับเงินเดือนอะไรพวกนี้ครับ เรื่องนี้ก็มีการบันทึกไว้แล้วนะครับ ความจริงกรมสิทธิการในสภาก็บันทึก ในจดหมายเหตุก็ดี หรือแม้กระทั่งเจตนารมณ์ก็ดีนะครับ อันนี้ประธานในที่ประชุมสรุปนะครับ นั่นแสดงว่าถ้าบันทึกอย่างนี้แล้วก็ไม่ติดใจใช่ไหมครับ เอาละครับ มีอีกข้อหนึ่งแล้ว มีแถบที่อยู่นอกตัวบท มีอะไรต่าง ๆ เหล่านี้อยู่เรื่อย ๆ แต่ตรงนี้ที่มติดนะนักวิชาการมีหน้าที่ไปตรวจสอบ และมาเสนออยู่แล้วว่าบันทึกหรือไม่บันทึกอยู่แล้ว อย่างนี้ก็จะเกิดขึ้นอยู่เรื่อย ๆ ที่นี้ปัญหาคือว่าในกรอบใหญ่เราควรเขียนยาวหรือไม่ เพราะว่าเมื่อสักครู่เราก็ยังตั้งคำถามในวันนี้อีกว่าจำเป็นหรือไม่ มันเป็นเรื่องใหญ่ครับ เพราะว่าของจริงก็มีความเห็นของบางส่วนออกมาแล้ว และตรงกันหมดว่าไม่ควรยาว ในรัฐธรรมนูญก็มัดมือมัดเท้าอยู่แล้ว ถ้าฉบับนี้ผ่านประชามติที่นี้ประเด็นก็คือว่า เราจะเขียนให้ยาวต่อไปอีกหรือ มัดต่อไปอีกหรือเปล่า เพราะเป็นหมวดเรื่อง แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เขียนเท่าที่จำเป็นจะดีกว่าหรือไม่ครับ ตัวสีแดงอะไรต่าง ๆ ทั้งหลายเราคงไม่เห็น้อยฟรี เราคงพยายามเอา Keyword ออกมาแล้วเขียน อย่างผมเห็นด้วยกับท่านอาจารย์รัฐภาภรณ์ในส่วนนี้ไม่รู้ว่าจะได้ไหม ท่านประโกชฌ์ครับ

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : คือประเด็นที่กำลังถกเถียงนี้ความจริงก็เป็นความคิดที่ผมอยากจะทำตั้งแต่แรกแล้วนะครับ ที่อยากให้เห็นและกระชับ แต่ว่าบางทีก็เห็นใจว่าเขียนออกมานี้มันจะขาดองค์ประกอบไป ที่นี้ที่มาพูดว่าเราไปมัดเพิ่มนี้ ถ้าเรามัดเพิ่มเราผิดแล้วละ แสดงว่าเราเขียนผิด เราจะไม่มีสิทธิไปมัดอะไรเขาเพิ่มได้เลย เพียงแต่เราขยายว่าทำไมเขาถึงต้องมัดเท้า เพราะอยากให้หน้ามันฟรี มีข้อฟรีตัวฟรี เขาจึงมัดแค่เท้า เราก็ต้องเขียนอธิบายไปเพื่อให้คนอ่านเข้าใจว่า ที่เขาเขียนนี้เขามัดเฉพาะเท้า เพราะว่าอะไร แต่พอมามาตราที่เขามัดมือ ๒ ข้างเพราะอะไร อย่างนี้ครับ แต่ถ้าเราจะไปมัดเพิ่มนี้ไม่ได้

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๖/๕

หรรอครับ อย่างไรก็ตามเราก็เขียนอะไรที่จะมัดเพิ่มไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าเป็นรัฐบาลเข้ามา หลีกเลียงกันทำได้
ใหม่ ก็ไม่ได้สักมาตราหนึ่ง สักอนุหนึ่ง สักวงเล็บหนึ่งอยู่แล้ว เขาก็หนีไม่พ้นอยู่แล้ว มาเจอรัฐธรรมนูญแบบนี้
ก็ซื้อมาคอยอยู่แล้ว อย่างนั้นก็ไม่ต้องมาเป็นรัฐบาล มันก็บ้าพิลึกพิลั่นหมด คือนโยบายพรรคไม่ต้องพูดเลย
นโยบายพรรคคือจะทำทุกอย่างตามรัฐธรรมนูญ นโยบายพรรคของผมคือจะทำทุกอย่างตามรัฐธรรมนูญ
แค่นั้นก็อิมสำเร็จสำเร็จไปเต็มที่แล้วครับ ไม่มีนโยบายพรรคแล้วรัฐธรรมนูญเป็นอย่างนี้ ผมว่าไม่น่าจะ
เป็นที่เราผิด เพียงแต่เราต้องมายึดที่แนวความคิดเลยว่าเรามาทำงานครั้งนี้เราตั้งใจที่จะให้คนที่
อ่านได้อะไรไป ย้อนกลับมาถามเรื่อย ๆ แล้วเราก็เดินหน้าไปแค่นั้นครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : อันนี้คือจะไม่ให้ถอยหลังอีก เพราะถอยหน้าถอยหลัง
มาหลายรอบแล้ว เริ่มเบื่อกแล้ว คืออย่างนี้ก็เอาเป็นว่าเราไม่ต้องเติมเพิ่มเติม เว้นแต่ว่าจำเป็นก็เติม ที่ผม
เขียนนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าไปเพิ่มนะครับ มีแต่ให้สั้นลง ให้ข้อความให้อ่านง่ายแค่นั้นเอง คือเขียนแบบ
ดูปุ๊บก็รู้ว่า Keyword อยู่ตรงไหน Concept อยู่ตรงไหน ก็ดึงมาแค่นั้น ดึงกว้าง ๆ ก็คือเป็น Guideline
กว้าง ๆ -----

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

แต่คุณเชื่อเถอะ แม้จะต้องก็ตามที่ รัฐก็ไม่ได้ Work ตลอดหรอก ถึงจะแถลงนโยบายเขาก็ไม่มีงบประมาณ เขาไม่มีกำลังคนเขาก็ทำไม่ได้อยู่ดี เพียงแต่เขียนลงไป ก็เลยอยากจะทำเพียงแต่ให้ผ่าน ๆ ไปก่อน แล้วก็ถ้าไปถึงสภาเขาติงมาหรือว่าจะแก้อย่างไร เรากลับมาแก้ให้อีกก็ได้ไม่มีปัญหา หรือว่าให้วิสามัญที่คณะใหญ่เรา ผมอยากจะเรียนอย่างนี้ว่า ถึงตอนนั้นอาจจะขอรับรองให้วิสามัญบางท่านที่พอจะมีเวลาช่วยดูให้อีกครั้งหนึ่ง เช่น ท่านอดีตรองเลขาธิการ ท่านบุญเรือง ท่านก็ว่าง ๆ ท่านไม่มีภาระ ท่านอาจจะช่วยดูอีกทีหนึ่ง จะให้ Comment อะไร พอเข้าไปตรงนั้นแล้วที่นี้เขาจะให้เราตัดอะไรที่ต้องกลับมาดูอีกทีหนึ่ง คือจะได้ผ่านไป นะครับ

ประธาน : ต่อครับ เราอยู่ที่ (๓) ตรงนี้อ่านได้หรือยังครับ เชิญท่านประโชชน์ครับ

นายประโชชน์ สภาวสุ : ถ้าเราลัวมันจะยาวไปเราก็ไม่ต้องไปทวนมาตรา

อย่างนี้ รัฐต้องควบคุมให้มีวินัย มันคือในมาตราอยู่แล้ว เราก็เขียนเลยเพื่ออะไร เพื่อป้องกัน เจตนาเพื่ออะไร (๓) เพื่อป้องกันการใช้งบประมาณรายจ่ายอย่างไม่เหมาะสมอันจะนำไปสู่นี้เลย ไม่ต้องไปนั่งทวนคือมันดูเยอะเพราะว่ามันไปทวนมาตราเท่านั้นเอง มันเป็นเรื่องในมาตราทั้งนั้น ส่วนตัวดำขำบนไม่ทราบ นะครับว่าจะเอาอย่างไร แต่ผมว่าถ้าอย่างนั้นเราก็เอาเฉพาะอันไหนที่เป็นตัวมาตราเราก็ตัดออกไป เอาเป็นเนื้อหาที่นอกจากในมาตรา ก็จะสั้นไปหมดเลย

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เนื้อความมันก็ต้องอยู่ในถ้อยคำ เรื่องของเรื่องมันก็ต้องมีข้อความมันถึงจะตรงกับเรื่อง ไม่อย่างนั้นก็ไม่ตรงกับเรื่องอีก อันนี้เพื่อป้องกันนี้ป้องกันอะไร ป้องกันเหตุคือวินัยการเงิน การคลัง ถ้าไม่มีตรงนั้นมันก็ตอบไม่ได้อีก

ประธาน : ต่อไป (๕) เลยครับ

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๕) รัฐต้องประกันการประกอบกิจการเป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม ป้องกันการผูกขาดตัดตอนไม่ว่าโดยทางตรงและทางอ้อมเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นผ่านนะครับ ต่อไป (๖) นะครับ

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๖) รัฐต้องส่งเสริมการประกอบอาชีพและสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า บริการ และการประกอบอาชีพ ตลอดจนการกระจายรายได้ อย่างเป็นธรรม

ประธาน : ผ่านนะครับ

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๗) รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานเด็ก สตรี และผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทนเท่ากัน เช่น แรงงานเหมือง ขนส่ง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคี จัดระบบประกันสังคม สิทธิประโยชน์ สวัสดิการที่เป็นธรรม และไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประธาน : คำว่า ค่าตอบแทน หายไปไม่เป็นไรใช่ไหมครับ ไม่มีคำว่า ค่าตอบแทน
ไม่เป็นไรใช่ไหมครับ จริง ๆ คำว่า สิทธิประโยชน์ มันรวมค่าตอบแทนหรือเปล่าครับ รวมใช่ไหมครับ ถ้าอย่าง
นั้นคงไม่มีคนท้วง ถ้าอย่างนั้นผ่านได้นะครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๘) รัฐต้องให้ความสำคัญคุ้มครองผลผลิตและการตลาดของเกษตรกร
ให้ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ส่งเสริมให้มีสภาเกษตรกรเพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

ประธาน : กฎหมายสหกรณ์ปัจจุบันนี้กลุ่มเกษตรกรก็เป็นนิติบุคคลได้ แล้วก็มี Register
มีอะไรได้ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ที่นี้ดูเหมือนว่าเขาจะต้องไปเปลี่ยนชื่ออีกหรือเปล่าผมไม่ทราบ เพราะตาม
กฎหมายปัจจุบันแค่กลุ่มเกษตรกรก็จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ได้อยู่แล้ว ที่นี้ในตรงนี้นั้น
เป็นแค่แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ คงไม่มีปัญหาอะไรนะครับ เพราะในรัฐธรรมนูญเขียนว่าในรูปของสภา
เกษตรกร คงไม่กระทบสถานะของกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นนิติบุคคลอยู่แล้วตาม พ.ร.บ. สหกรณ์

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่กระทบค่ะ เพราะว่าตอนนี้เขากำลังออกกฎหมายสภา
เกษตรกรออกมาด้วยค่ะ เพราะฉะนั้นมันก็จะเป็นส่วนหนึ่ง อันนี้ของสภาเกษตรกรมันจะรวมเกษตรกร
ทั้งหมด แต่ถ้าสหกรณ์มันเฉพาะที่เป็นสมาชิกค่ะ ไม่เป็นไรค่ะ

ประธาน : ได้นะครับ อันนี้เป็นแค่ส่งเสริมให้มีตรงนี้เพิ่มเติมขึ้นมาจากที่มีอยู่แล้ว
โอ.เค. นะครับ ผ่านได้นะครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๙) รัฐต้องส่งเสริมและคุ้มครองระบบสหกรณ์ให้เป็นอิสระ
รวมทั้งการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพด้านต่าง ๆ ของประชาชน

ประธาน : เข้าใจว่าไม่มัดมือมัดเท้ามากกว่าในฉบับหน้าครับ คงผ่านได้นะครับ ต่อไป
เลยครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๑๐) รัฐต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการ
ดำรงชีพของประชาชน เช่น ถนนสาธารณะ ไฟฟ้า ประปา รถไฟ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็น
ดังกล่าว รัฐจะให้เอกชนสัมปทานได้ แต่จะให้ได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินสาธารณะไม่ได้ เช่น ที่ดิน
ของการไฟฟ้าหรือการรถไฟ เป็นต้น

ประธาน : อย่าเพิ่งผ่านนะครับ กำลังสงสัยว่ามันมี พ.ร.บ. การรถไฟอยู่ไม่รู้เขียน
หมายความว่าอะไร ขอดูนิดหนึ่งนะครับ เชิญอาจารย์รัชฎาภรณ์ครับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ขอบพระานโทษนะค่ะ พอดีไม่ได้ฟัง แล้วก็ไม่ได้อ่านที่เขาพูดกัน
แต่ถ้าถ้าดูใน (๑๐) มันบอกตรงไหนคะว่าให้สัมปทานได้ เพราะว่าเข้าใจว่าออกอันนี้มาคือมันก็มีเสรี มีอะไร
มาอยู่นะค่ะ พอ (๑๐) เขามาจำกัดตรงที่สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชน
ยังคิดว่าถ้าเป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานอย่างนี้เขาจะให้รัฐจัดการ แล้วก็จะบอกว่าให้ผูกขาดไม่ได้

หรืออย่างกรณีที่คุณคิดว่ามันมาจากตอนที่เขาไปฟ้องศาลปกครองตอนที่เขาจะแปรรูป ตอนที่เขาขาย แปรรูปทุก
อย่างแปลว่าขายนี่ ตอนที่เขาจะขาย กฟผ. มันก็จะมีการพูดกันว่ามันเป็นสิ่งที่มีมันจำเป็น แต่ว่าตอนที่มันมี
หลายส่วนที่เขาเอียงกันแล้วก็ยกขึ้นมาอ้าง เช่น เชื้อเพลิงไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งมันใช้ทรัพยากร คือเวลาขายตอนนั้น
ที่พูดแปรรูปมันจะให้หมดเลย เพราะฉะนั้นมันก็มีข้อโต้แย้งอยู่หลายข้อ เช่น ทางสายส่งทั้งหลายอะไร
พวกนี้มันเป็นของรัฐ เพราะฉะนั้นคุณขายไม่ได้ คุณแปรรูปไม่ได้ ที่นี้คิดว่าถ้า (๑๐) ถ้ามันหมายถึงอย่างนั้น
นี่นะคะ กำลังดูว่าความหมายมันใช้หรือเปล่า มันให้เอกชนสัมปทานได้

นางภิรมย์ เจริญรุ่ง : นั่นคือการให้สัมปทานแก่เอกชน

ประธาน : ปรับแก้ก่อนนะครับ บรรทัดที่ ๔ รัฐจะให้สัมปทาน

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ในตัวบทใช้ไหมคะ

นางภิรมย์ เจริญรุ่ง : ใน (๑๐) ค่ะ

ประธาน : เราก็ตัดคำว่า สัมปทาน หลังคำว่า เอกชน ออก มันเป็นการทำสัญญา

สัมปทาน จัดสัมปทาน แต่อย่างนี้ครับว่า ในตัวบทใหม่ ใน (๑๐) บอกว่าทำอย่างไรก็ได้ แต่ต้องไม่ให้
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนนั้นอยู่ในความผูกขาดของเอกชน
อันอาจก่อความเสียหายแก่รัฐ คือมันไม่ได้เน้นเรื่องการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในอะไร แต่มันเป็นเรื่อง
ที่ว่าตัวสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนนั้นจะต้องไม่ให้อยู่ในความผูกขาด
ของเอกชนอันอาจก่อความเสียหายแก่รัฐ ตรงนี้จะเป็นคีย์เวิร์ดหลักคือเขียนไปเขียนมาไปเน้นเรื่อง
กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินในที่ดินหรือพวกเขาไฟฟ้าอะไรพวกนั้น แต่มันเหมือนจะไม่ตรงกับในตัวบทที่ออกมา

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : การอภิปรายตรงนี้มีจุดที่เช็คไปสิ มันมีประเด็นเรื่องนี้
สัมปทานนี้ท่านอาจารย์เจิมศักดิ์เป็นคนพูดประเด็นนี้ เจอใหม่ ที่บอกว่า ให้สัมปทานวาง ให้สัมปทาน
สายส่งได้ แต่จะให้กรรมสิทธิ์เป็นตกของเขาไม่ได้

ประธาน : คือมันมี ๒ ส่วนครับ ๑. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ๒. สิทธิในการใช้ แม้สิทธิในการ
ใช้ก็ไม่ให้ผูกขาด กรรมสิทธิ์มันยิ่งไปกว่ากันใหญ่ แต่ว่ามันสำคัญที่ตัวการให้บริการสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน แม้สิทธิในการใช้ยังต้องจำกัด คือไม่
อยากให้เห็นที่เรื่องการได้กรรมสิทธิ์นะครับ แล้วในทางกฎหมายพวกเขาโทรศัพท์ สายไฟฟ้าอะไรทั้งหลาย
ก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันว่าตกลงมันเป็นของเอกชนหรือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอย่างไร ซึ่งเรื่องนี้ไม่
เคยเป็นที่ยุติ เคยเชิญอธิบดี ตอนนั้นท่านเป็นประธานองค์การโทรศัพท์ ดอกเตอร์สถิต ลิ้มพงศ์พันธุ์ มา
ท่านก็ไม่ให้คำตอบ ทั้ง ๆ ที่ท่านเคยเป็นอาจารย์กฎหมาย ท่านเป็นอาจารย์ผู้ใหญ่คนหนึ่งเลยนะครับ -----

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๘/๑

หรือในกลุ่มของอาจารย์ที่สอนกฎหมายลักษณะทรัพย์สินก็ไม่เคยมีข้อสรุปที่ชัดเจนเลย แต่ว่าในรัฐธรรมนูญไม่ได้เน้นเรื่องกรรมสิทธิ์นะครับ เน้นในส่วนของการจัดสัมปทานสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน แม้แต่ตัวตรงนี้ สิทธิในการใช้ก็ต้องไม่อยู่ในความผูกขาดของเอกชน แล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ มี ๒ ขั้นตอน แต่เราไปเน้นเรื่องกรรมสิทธิ์เรื่องเดียว จึงต้องเน้นที่ตัวการให้สัมปทานบริการสาธารณะตรงนี้ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : จะอยู่ใน (๑๑) ผมเขียนรวมกัน ๒ อันนี้ (๑๐) กับ (๑๑) เขียนรวมกัน มันไม่ครบ คือทั้งหมด ๑๔ คือพยายามอันไหนเหมือนกันผมมายุบรวมกัน

ประธาน : (๑๑) เป็นเรื่องโครงข่ายขั้นพื้นฐาน ตรงนี้จะนึกไปถึงพวกเสาโทรเลข โทรศัพท์ อะไรทั้งหลาย สายเคเบิลทีวี คือเขาเถียงกันอีกครับ เขาถึงเถียงกันไม่เป็นที่ยุติใครครับ เพราะว่าามีเคเบิลทีวี มีดาวเทียม มีอะไรตามมาอีกเยอะแยะ แต่ว่าขั้นพื้นฐานที่ประชาชนต้องใช้ประชาชนไม่ต้องใช้เคเบิลทีวี แต่ชาวบ้านต้องใช้โทรศัพท์ ชาวบ้านต้องใช้ไฟฟ้า ตรงนี้ที่แยกกันระหว่าง (๑) กับ (๑๑) นะครับ ที่นี้น่าจะเขียนเป็นคำ ๒ คำ หรือต้องมีคำหนึ่งที่จะหายไปข้างหน้า

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ถ้าอย่างนั้นก็ไม่ต้องรวม เขียน (๑๐) ก่อน (๑๐) ก็คือให้รัฐต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นแก่การดำรงชีพของประชาชน หรือความมั่นคงของประชาชน ขออนุญาตครับผมอ่านผิด ไปอ่านข้อ (๑๑)

ประธาน : ขออนุญาตท่านวัชรินทร์ครับ คือ (๑๐) กับ (๑๑) ถ้าจะรวมเป็นอย่างนี้ได้ไหมครับว่า Concept ของเราก็คือว่า ไม่ให้อยู่ในความผูกขาดของเอกชน อันอาจก่อความเสียหายของรัฐ เราก็กล่าวว่ามี ๒ กรณี ๑. กรณีตัวสัมปทาน ๒. กรณีตัวโครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐาน จะเห็นชัดไหมครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : อย่างนั้นเดิมอย่างไร

ประธาน : เพราะรูปประโยคใน (๑๐) ทำให้ดูงเล็กน้ย เพียงแต่ว่าขั้นประโยคใหม่ นะครับว่า ที่สำคัญจะต้องไม่ให้อยู่ในความผูกขาดของเอกชน อันอาจก่อความเสียหายแก่รัฐ แล้วก็แยก ออกไปว่า อันหนึ่งเป็นเรื่องตัวสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ๒. เรื่องโครงสร้าง โครงข่ายขั้นพื้นฐาน ส่วนปัญหา เรื่องร้อยละ ๕๑ ร้อยละเท่าไรอยู่ในตัวบทอยู่แล้ว ไม่ต้องเขียนก็ได้

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : อย่างนั้นเขียนใหม่ เขียนเป็น (๑๐) เอาคำว่า รัฐต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็น ก็พอจะครับ แล้วก็จะต้องไม่ให้เอกชนผูกขาด อันอาจก่อความเสียหายแก่รัฐ แค่นั้นพออันแรก ต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็น อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ แล้วก็วรรค ส่วนโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภค

นายประโชชน์ สภาวสุ : ยกตัวอย่างด้วยครับ โครงข่ายคืออะไร

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เดี่ยวเอาให้จบก่อน ส่วนโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการ สาธารณูปโภครัฐจะให้สัมปทานไม่ได้ใช่ไหม อันนี้สัมปทานไม่ได้

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๘/๒

นายประโกศล สภาวสุ : ได้ แต่ต้องมีมาตรา ๕๑ ครบ จะน้อยกว่ามาตรา ๕๑ ไม่ได้

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เช่น รางรถไฟ สายส่งไฟฟ้า จะให้สัมปทาน ต้องให้
สัมปทานสิครับ ไซ้ใหม่ครับ

ประธาน : เรื่องการให้สัมปทานครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : จะให้สัมปทานและให้มีผลตกเป็นกรรมสิทธิ์ของ
ประชาชนไม่ได้

ประธาน : ถ้าเขียนรวมกันแล้วง

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ถ้าดึงออกมาเป็นข้อนี้เยอะ คือเขียนมาตรานี้ ผมอ่าน
แล้วเขียนแบบท้อแท้

ประธาน : ทุกเรื่องเลยครับ เพราะว่าบริหารราชการแผ่นดินมันเกี่ยวกับทุกเรื่องครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เอาขึ้นมาเป็นข้อ ๑๑ เสีย ถัดมาก็ขยับข้อขึ้นไป
พาณิชย์นาวีก็เอามาใส่ ซึ่งแต่ก่อนไม่เคยมี ก็เอามาใส่

ประธาน : ใส่หมดครับ การขนส่งทางรางด้วยครับ ต่อไปครับ

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๑๒) รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนกิจการพาณิชย์นาวี
การขนส่งทางรางภายในและระหว่างประเทศ

ประธาน : ตกไปคำหนึ่งนะครับ ระบบบริหารจัดการ กระทรวงคมนาคมนี้เขาทำเรื่อง
ระบบบริหารจัดการด้วยนะครับ ไม่รู้ว่ารวมหรือเปล่า สนับสนุนกิจการและการบริหารจัดการ เขามีคำว่า
บริหารจัดการ ด้วยนะครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : บริหารจัดการขนส่งทางรางภายในและระหว่างประเทศ

ประธาน : ระบบการขนส่งของประเทศ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : อย่างนั้น รัฐต้องส่งเสริมพัฒนาระบบการขนส่งมวลชน
แค่นั้นครับ

ประธาน : ขนส่งเฉย ๆ ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : แค่นั้นครับ จะได้สั้นลงไป พิมพ์ออกไปเลย รัฐต้อง
ส่งเสริมและพัฒนาระบบการขนส่งทางราง แค่นั้นครับ พาณิชยนาวีนี้เขาดูเรื่องเรือ ทำไมเขามาดูรางรถไฟ
ผมงงเหมือนกัน มันผิดหน้าที่เขาหรือเปล่าไม่รู้

ประธาน : ขนส่งมีทั้งทางบกคือทางถนน ทางรถไฟ และทางน้ำ และมีทางอากาศ ที่เขา
ดูกันอยู่ และเดี๋ยวนี้ยังมีเพิ่มอีกอันหนึ่งก็คือเรื่องบริหารจัดการครับ ทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และระบบ
บริหารจัดการด้วย ทางอากาศไม่ต้องเติมนะครับ ก็เอาตามตัวบทครับ พอแล้วนะครับ ต่อไปข้อ ๑๓ ครับ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประภาลักษณ์ ๘/๓

นายมนตรี วิจิตรพันธ์ : (๑๓) รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนองค์การภาคเอกชนทางเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็ง

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : เขียนทำไมไม่รู้ไม่เข้มแข็งก็ให้ตายไป

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ใครเติมผมก็ไม่รู้ แต่แน่นอนผมไม่ได้เติมสักข้อ

ประธาน : อันนี้ผ่านนะครับ นอกจากนี้คนจะอธิบายได้ว่าองค์การภาคเอกชนทาง

เศรษฐกิจนี้หมายความว่าอะไร ถ้าเราไม่อธิบายก็ผ่าน ต่อไป ๑๔ ครับ

นายมนตรี วิจิตรพันธ์ : (๑๔) รัฐต้องส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ

หมายเหตุ

๑. หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยเพิ่มรายละเอียดการดำเนินการตามแนวนโยบายในด้านเศรษฐกิจให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

๒. หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คุณมนตรีต้องไปดูมาตรา ๙๒ มีอะไรบ้าง อันนี้เพิ่มมาเยอะแยะเลย ปี ๒๕๕๐ ยังไม่มีเลย

ประธาน : ๒๕๕๒ มีด้านเศรษฐกิจใหม่ครับ เพราะเรากำลังพูดถึงเรื่องด้านเศรษฐกิจ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มี แต่ว่ารายละเอียดไม่เยอะอย่างนี้

นายมนตรี วิจิตรพันธ์ : เป็นภาพรวมครับ

ประธาน : ถ้าอย่างนั้นเอาออกได้ไหมครับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ๒๕๕๒ นี้จะยังไม่มีหรอก เพราะยังไม่มีคุณทักษิณ

ประธาน : เพราะว่าเดี๋ยวจะมีหมายเหตุอื่นอีกอยู่แล้ว เช่น ความเห็นประชาชนมีใหม่ ๑๒ องค์การมี Comment อะไรใหม่อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นตรงนี้อ่า ๒๕๕๒ ออกไปแล้วกันนะครับ เพราะว่าไม่ตรงกัน ต่อไปส่วนที่ ๘ ไซ้ใหม่ครับ แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชิญครับ

นายมนตรี วิจิตรพันธ์ : มาตรา ๘๕

เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) รัฐต้องกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึง

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้สอดคล้องกับ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประภาลักษณ์ ๘/๕

สภาพแวดล้อมและการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

ประธาน : ครบนะครับ ผ่านนะครับ ต่อไป (๒) ครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธ์ : (๒) รัฐต้องกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ ที่พูดถึงการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม คือไม่มีข้อความนะคะ เพียงแต่อยากจะฝากประเด็นว่า ถ้าเราใส่เรื่องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเข้าไปหน่อย น่าจะเป็นเรื่องสำคัญ เรื่องกรรมสิทธิ์ของที่ดินหรือว่าสิทธิในที่ทำกินหรืออะไรอย่างนี้คะ ถ้าถามว่าเขียนอย่างไร เขียนไม่เป็น

ประธาน : ขนาดนิติกรตามกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ เขาก็ยังสับสนเลยครับ คือมีทั้งเรื่องกรรมสิทธิ์ มีทั้งสิทธิครอบครอง มีทั้งชอบด้วยกฎหมาย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อนุโลม ไม่อนุโลมเรื่องที่สับสนและซับซ้อนมากที่สุด คือเรื่องกฎหมายที่ดินเลยครับ ทุกเรื่องเลยครับ แล้วถ้าเริ่มเขียนปั๊บก็จะสับสนมาก ผมสอนกฎหมายที่ดินอยู่ กฎหมายที่ดินเป็นยาหม้อใหญ่ของทุกกระทรวง ทบวง กรมเลยครับ ขนาดเจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็ยังเข้าใจพลาดมาแล้ว เคยแนะนำรัฐบาลพลาดมาแล้วเลยครับ เรื่อง สปก. เคยพลาดกันมาแล้วครับในทุกรัฐบาล เรื่องที่ดินเขียนยากพอสมควรครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : แปลว่าอะไร แปลว่าเราจะไม่เขียน

นายวัชรินทร์ บัณฑิตวิญญูสกุล : ผมก็เลยใช้คำกลาง ๆ ถือครอง

ประธาน : ถ้าเขียนนี้ต้องเขียนตำราเลยครับ คือมีทั้งเรื่องกรรมสิทธิ์ เรื่องสิทธิครอบครอง มีทั้งชอบด้วยกฎหมาย ไม่ชอบด้วยกฎหมายครับ ท่านอาจารย์รัฐภาภรณ์มีข้อเสนอแนะใหม่ครับ ช่วยทวนใหม่อีกรอบหนึ่งครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : เพียงแต่คิดว่า พอวรยศสอง (๒) เราบอกว่า รัฐต้องกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและจัดหาแหล่งน้ำ เพียงแต่ดิฉันคิดว่าพอพูดถึงการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และจัด เราอาจจะบอกจัด ในนี้เขาบอกดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดิน เพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง เราอาจจะไม่พูดถึงการปฏิรูปที่ดินหรืออะไรอย่างนี้ เพียงแต่บอกว่าเมื่อกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม แล้วก็ให้เขามีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ทำกินตามเหมาะสมหรืออะไรทำนองนี้ ซึ่งเราจะไม่ไปเจาะลึก เพียงแต่ว่ารัฐต้องคำนึงถึงการที่จะให้เขามีสิทธิ ไม่ถึงกับมีกรรมสิทธิ์ที่จริงนะคะ เพราะว่าถ้าที่รัฐจัดหาให้มันคงเป็นแค่รับรองสิทธิในที่ทำกินหรืออะไรแบบนี้คะ แต่ถ้าไม่ใส่ก็ไม่เป็นไร ดิฉันไม่ค่อยติดใจหมวดนี้

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประธาน : คือในฉบับที่เขียนถูกแล้วว่า ดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น คำว่า กรรมสิทธิ์ กับคำว่า สิทธิในที่ดินในทางกฎหมายล้วนมีความหมายที่แตกต่างกัน คำที่มีความหมายที่ไม่ชัดเจนมากที่สุดคือคำว่า สิทธิในที่ดิน แล้วก็ตีความไม่เคยตรงกันเลย ขึ้นอยู่กับว่าใคร หน่วยงานไหนหยิบกฎหมายอันไหนขึ้นมาพูด โดยที่ไม่เคยดูในเรื่องของด้านบูรณาการ ไม่เคยดูว่ากฎหมายเขามีเจตนารมณ์อย่างไร หน่วยงานแต่ละหน่วยงานจะถอดกฎหมายไว้คนละ ๑ ฉบับ แล้วก็ขัดแย้งกันไม่รู้จักจบจักสิ้น เพราะฉะนั้นคำที่มีปัญหามากที่สุดคือคำว่า สิทธิในที่ดิน มันขึ้นอยู่กับว่าเป็นสิทธิตามกฎหมายใด บางกรณีเรารวมถึงกรณีชอบด้วยกฎหมายและไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย การที่รัฐอนุญาตแล้วมีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินมอบไว้ให้ ๑ ฉบับ มันก็เป็นการยืนยันถึงสิทธิที่ชาวบ้านจะได้รับตรงนั้นไป นอกนั้นไม่ไปยุ่ง แต่ภายใต้หลักเกณฑ์เรื่องบางเรื่องด้วย เช่น คุณเอาที่ สปก. ไป ถ้ามันไม่ถูกหลักเกณฑ์รัฐก็ต้องเอาคืนได้ ซึ่งตรงนี้ก็เริ่มมีคำพิพากษาออกมาชัดเจนแล้ว แต่ว่าในส่วนนี้ Key word อยู่ที่คำว่า การกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ซึ่งในส่วนนี้ก็เป็นส่วนซึ่งมีปัญหาโดยตลอด กฎหมายฉบับหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการกระจายการถือครองที่ดินก็คือเรื่องกฎหมายจะยกเลิกภาษีโรงเรือนและที่ดิน กับภาษีบำรุงท้องที่ แล้วเปลี่ยนใหม่ให้เป็นภาษีทรัพย์สินซึ่งเป็นมาตรการทางอ้อม ไม่ใช่มาตรการทางตรงในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม แต่ในเรื่องนี้รัฐบาลถึงเป็นร่างกฎหมายอยู่ก็ค้างการพิจารณาในทุกรัฐบาลก็ค้างการพิจารณาอยู่ที่กระทรวงการคลัง ส่วนมาตรการทางตรงในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมก็เป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการอย่างที่รัฐบาลได้ดำเนินอยู่ แต่ว่ากระจายจริง ๆ มันก็เป็นปัญหาอยู่มากตามสมควร ในช่วงนี้เมื่อเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐก็จะอยู่ในกรอบใหญ่ที่ต้องพยายามไปแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย แล้วก็พยายามที่จะดู แล้วก็มีการตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้งอะไรต่าง ๆ ตามมาตรฐาน ๆ ๒ มาตราของหมวดเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่นี้ผมก็ไม่ว่าจะจะให้เขียนอย่างไร หรือว่าจะเน้นคำว่า เรื่องกรรมสิทธิ์ แล้วก็ สิทธิในที่ดิน ลงไปในเจตนารมณ์ด้วย เพราะว่าในฉบับที่เขียนไว้ชัดแล้วมี ๒ คำนี้

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่เป็นไรค่ะ ไม่ใส่ก็ได้ ไม่เป็นไร ถอนก็ได้ เพราะที่จริงคำว่า การถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ก็มีอยู่ในฉบับที่เขียนไว้แล้ว เพียงแต่ถ้าถือครองแล้วจะให้สิทธิที่ทำกินหรือเปล่า หรืออะไรอย่างนี้ ซึ่งไม่เป็นไร ไม่ใส่ก็ได้

ประธาน : ก็ต้องไปปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐอยู่ เพราะจะเป็นเหตุในการที่จะต้องมาปรับแก้กฎหมายบางเรื่องที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง บังเอิญว่ากฎหมายที่ดินมันซับซ้อนมากอยู่ คนที่ทำวิทยานิพนธ์สาขากฎหมายเอกชนที่นั่งอยู่ในนี้ทราบดีว่า ปัญหาเรื่องที่ดินซับซ้อนมากน้อยแค่ไหน คนที่เรียนวิชากฎหมายลักษณะทรัพย์สินและที่ดินในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ของทุกมหาวิทยาลัยทราบปัญหานี้ดี แล้วก็นิติกรของทุกกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวกับเรื่องที่ดินทราบ ปัญหาเรื่องนี้ดี ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายเรื่องนี้ครับ มีปัญหาค่อนข้างมาก ที่ได้ยวครับ ถ้าอย่างนั้นคงไว้ตามตัวบทได้ไหมครับ หรือไม่ก็เพิ่มเข้าไปคำหนึ่ง คำว่า ทั้งกรรมสิทธิ์ และ สิทธิในที่ดินจะเพิ่มลงไปก็ได้เนอะครับ แล้วมันก็ตรงกัน

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่เป็นไรค่ะ ต่อมาตั้งยาวแล้วไม่ใส่ก็ได้ค่ะ

ประธาน : ขอบคุณครับ ต่อไปเลยครับ

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๓) รัฐต้องจัดให้มีการวางผังเมืองเพื่อประโยชน์ในการดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

ประธาน : จริง ๆ คำว่า พัฒนา มันมีความหมายแฝงอยู่เยอะ คือในทางการผังเมือง เขาจะไม่พัฒนาในส่วนที่ไม่อยู่ในโครงการผังเมือง แต่ปรากฏว่าประเทศไทยของเราไม่เคยสนใจเรื่อง ผังเมือง ผังเมืองก็คือกระดาษแผ่นหนึ่ง จริง ๆ แล้วต่างประเทศเขาจะไม่พัฒนาเลย จริง ๆ มันมีงานวิจัย จำนวนมากเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ว่าถ้าดูถ้อยคำใน (๓) ก็คงพอไปได้ใช่ไหมครับ แม้ว่าไม่ต้องใส่คำว่า พัฒนา ไปขยายความอะไรต่าง ๆ ลงไป ก็อาจจะไม่จำเป็น ใช่ไหมครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มีผู้อภิปรายใหม่ มันตรงใหม่ มีคนเขาเพิ่มอะไร หรือเปล่า มีที่มาจากโยธาที่อภิปรายบ่อย ๆ

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : แค่อธิบายความ แต่ไม่มีเป็นเจตนารมณ์

ประธาน : มันเป็นเรื่องที่รู้จักกันในหมู่วงแคบชนิดหนึ่ง บางคนไม่ค่อยเข้าใจเท่าไร เขาก็เลย มาอธิบายความ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : กับผังเมืองเฉพาะด้าน ผังเมืองรวมเรายังทำไม่ได้เลย มันไปติดเจ้าพ่อเจ้าอะไรทั้งหลายก็ทำไม่ได้ พรบ. ก็ยังติดอยู่ ก็เอากว้าง ๆ อย่างนี้ก็แล้วกัน

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๔) รัฐต้องจัดให้มีแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม โดยให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลตามความหลากหลายทางชีวภาพ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ขอประธานโทษนะค่ะ ท่านประธาน ที่จริงถ้าสมมุติเราจะพูด รวม ๆ เราพูดถึงการจัดสรรทรัพยากร ใช้คำรวมเลยก็ได้ เขาแยกน้ำและอย่างอื่นมันก็เหมือนกัน เพียงแต่ว่าตอนท้ายที่บอกว่า และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและควมหลากหลายอย่างสมดุล มันต้องใช้อย่างสมดุลอยู่แล้ว พอตีอาจารย์อาจจะไปเปลี่ยนมันหน่อยหนึ่งว่า ใช้ประโยชน์อย่างสมดุล

ตามความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งที่จริงมันต้องใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่าง
สมดุล

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ไม่รู้จะเปลอย่างไ้ เปลเหมือนกันหมด

ประธาน : ไม่รู้จะเปลอย่างไ้ลอกตัวบทลงไปก็ไ้ เพราะมันตค Key word ไป

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เมื่อสักครู่บอกว้เราจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
แผนไม่เอา รัฐต้องจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่งเป็นธรรม เป็นระบบและเป็นธรรมใ้ใหม่ เพราะท่าน
บอกว้ทรัพยากรน้ำมันรวมดว้ยแล้ว ทรัพยากรธรรมชาติมันรวมหมดว้ยอย่างนั้น สำคัญคือประชาชน
ต้องมีส่วนร่วม โดยใ้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใ้ประโยชน์ตามความหลากหลาย
ทางชีวภาพอย่งสมดุล สมดุลไว้ทำย

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ขออนุญาต Lecture หน่อยนะคะ บอกว้ เพื่อเป็นการ
ใ้ประโยชน์ ใ้ประโยชน์จากอะไร จากทรัพยากรธรรมชาติส่วนหนึ่ง แล้วว้มีความหลากหลายทาง
ชีวภาพที่คนจะเอาไปใ้ไ้ได้ อย่งสมดุล ก็เลยอย่งข้างหลัง

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เหมือนตัวบท เข้าใจว้ลอกตัวบท

ประธาน : ถ้ามันไม่ครบก็ต้งใ้ตามตัวบท ไม่รู้จะทำอย่งไร ก็เราจะเขียนออกมา
ผมถามนพรัตน์นิตหนึ่ง นพรัตน์ลองอ่านในรายงานการประชุมสภาว้รัฐธรรมนูญหรือย่ง เรื่องนี้เขาพูด
มากไ้ใหม่มาตราบนี้ ไม่เยอะนะครั้บ ถ้าอย่งนั้นเอาข้อความใ้ครบใ้ตัวบท เพราะว้ในตัวบทเขาเขียน
ตึกว้ได้อย่งแล้ว เดียวเขียนไปเขียนมาคนเลยมาดูแต่เจตนารมณ์เลยไม่ครบ ก็ไม่รู้จะทำอย่งไร เพราะว้
เราเขียนละเอียด เราไ้มาอย่งนี้ เลยไม่รู้จะทำใ้สั้นอย่งไร ถ้าต้งต้งต้งต้งหมดในภาพรวม ต่ไป (๕)

นายนพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๕) รัฐต้องบำรุงรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและควบคุมจำกัด
มลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิต โดยใ้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

หมายเหตุ

หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยเพิ่ม
รายละเอียดการดำเนินการตามแนวนโยบายในด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใ้ครอบคลุม
มากยิ่งขึ้น

ประธาน : มันตคค้ว้ หลักการพัฒนาที่ย่งยืน ไปค้หนึ่ง เอาไว้ข้างหลังไ้หรือเปลว้
ตัวเหมือนว้มันครอบคลุมทั้งหมดใ้ใหม่ครั้บ ค้ว้ หลักการพัฒนาที่ย่งยืน ครอบคลุมต้ง (๕) นี้ใ้ใหม่
ถ้าอย่งนั้นเอาไว้ข้างหลังก็ไ้ ตามหลักการพัฒนาที่ย่งยืน เดิมเข้าไปข้างหลังแค่นี้พอ ต่ไปหมายเหตุ
ครบใหม่ครั้บ เพิ่มแนวนโยบายในด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใ้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

วันจันทรที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

พอได้ไ้ใหม่คร้บ ด้านที่ดเิน ทร้พยากรรหรมชาติ ทร้พยากรน้ำไม่ต้องกล่าวถึง เมือส้กคร้นี้ใน (๔) เขียนให้ดี ทร้พยากรน้ำและทร้พยากรรหรมชาติอย่างอื่น หรือทร้พยากรรหรมชาติอื่น ถ้าไม่มีคำวา อื่น จะทำให้งง ไปดู Wording หนอยนะคร้บ ที่นี้มาถึงตรงนี้มันก็หมด ที่ดเิน ทร้พยากรรหรมชาติแล้วก็ส้งแวดล้อม อันนี้ คงผ่านได้นะคร้บ ต่อบไปหมายเหตุข้อ ๒ จริงหรือเปล่าคร้บ ที่เขียนเนือหลักซึ่งอย่างนี้ตั้งแตบปี ๒๕๑๗ เป็นคร้บแรก

นายนพร้ตน์ วิจิตรพันธุ์ : ไม่คร้บ ตัดออกคร้บ

ประธาน : ถ้าไม่ก็ตัดออกนะคร้บ

นายนพร้ตน์ วิจิตรพันธุ์ : ส่วนที่ ๙ แนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทร้พย้สินทางปัญญา

และพลังงาน

มาตรา ๘๖

เจตนาธรรมณ์

กำหนดแนวทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทร้พย้สินทางปัญญาและพลังงาน

๑. รัฐต้องส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งสนับสนุน

งบประมาณให้ในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อนำผล การศึกษาค้นคว้าไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง โดยต้องจัดให้มีกฎหมายและสถาบันการศึกษา และ พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๐/๑

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : เจตนารมณ์นี้ก็ยังขาดคำว่า รัฐ อะไรที่วุ่นเหมือนกับมาตรา
อื่น ๆ นะครับ คือมันลอย ๆ ไป ไม่รู้ว่าใครให้ทำอะไรครับ กำหนดแนวทางให้รัฐต้องพัฒนาหรือครับ

ประธาน : กำหนดแนวทางให้รัฐบาลต้องพัฒนา เดิมเราเขียนว่า รัฐบาล มา ต้องพัฒนา
วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรทางปัญญาและพลังงาน ผ่านได้ นะครับ ต่อไป (๑) ใช่ไหมครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : คือผม Check ดู มันมี Keyword อยู่ ๓ อันก็คือ
ส่งเสริมพัฒนาบุคลากร แล้วก็สนับสนุนด้านงบประมาณ คำนคว้า และนำผลการค้นคว้าไปเผยแพร่
เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ขณะเดียวกันก็จัดให้มีกฎหมายเพื่อตั้งสถาบันนี้ขึ้นมา

ประธาน : (๑) ได้ไหมครับ ถ้าไม่มี Comment อะไรจะได้ผ่านนะครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : อะไรที่เป็น กกต. ท่านประพันธ์ นัยโกวิท ท่านจะพูด
เรื่องนี้ คงไม่มีในนั้นนะครับ

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์หรืออะไร

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ไม่รู้เหมือนกัน ผมไม่ได้เขียน จะเป็นนักวิทยาศาสตร์
หรือครับ

ประธาน : เราเขียนว่าใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางนะครับ ในเจตนารมณ์เขียนว่า
ใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวาง นะครับ ในตัวบทเขาเขียนลึกลงไปหลายด้าน ขณะนี้คงต้องไปเรื่องไปออก
กฎหมายอะไรด้วย และเรื่องหลักสถาบันการศึกษาด้วย

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มี สกว. อยู่แล้ว ทำไมเขาจะต้องตั้ง

ประธาน : แล้วก็ สสวท.

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : แล้วทำไมเขาต้องตั้งขึ้นมาอีก

ประธาน : และโรงเรียนต่าง ๆ ที่เขาเน้นเรื่องโรงเรียนที่บางแคก็ไปดูอันนั้น โรงเรียนที่
ชลบุรีก็ไปดูอันนี้ ซึ่งแตกต่างกันไป ให้เป็นรูปธรรม ไม่ใช่ว่าห้องทดลองเป็นห้องทดลองเหมือน ๆ กัน อันนั้น
เป็นเรื่องที่เขาทำกันอยู่ ก็คงจะพอไปได้ นะครับ น่าจะผ่าน (๑) ได้ นะครับ เพราะในตัวบทเขาก็มีเขียนตรงนั้น
ต่อไป (๒) นะครับ

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธ์ุ : (๒) ส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ
รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งคุ้มครองทรัพยากรทางปัญญา

ประธาน : การค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ผมจำได้เลยว่าท่านอาจารย์จรัญ ภัคดีธนากุล
เสนอ แต่เราเติมไม่ยั้ง (๗) เข้าไป นะครับ เอาออกได้ไหมครับ เหมือนตัวบทไม่เป็นไร ผ่านได้ นะครับ ต่อไป
ข้อ ๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๐/๒

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และใช้ประโยชน์
จากพลังงานทดแทน โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

ประธาน : Keyword คือพลังงานทดแทน ซึ่งได้จากธรรมชาติและเป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อม
อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เต็มไปได้ ธรรมชาติ ที่จริงทดแทนอาจจะกว้าง
เหมือนกัน ใส ธรรมชาติ ลงไปหน่อย ทดแทนจากธรรมชาติ แค่นั้นพอ เพื่อคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : หมายเหตุ หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยเพิ่มรายละเอียดการดำเนินการตามแนวนโยบายในด้าน
วิทยาศาสตร์ ทรัพยากรทางปัญญา และพลังงานให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ประธาน : อันนี้ผ่านได้นะครับ แล้วปี ๒๕๔๒ นี้ล่ะครับ

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : ตัดออกแล้วกันครับ

ประธาน : ตัดออกได้นะครับ ไม่รู้ว่าต้องย้อนกลับไปตัดออกเรื่องอื่นในการประชุมครั้ง
ก่อน ๆ ด้วยหรือไม่

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : มันมีแล้วไม่ครบครับ คงไม่ใช่ แต่ถ้าหลักไหนที่เป็น
หลักที่บัญญัติก็ โอ.เค.

ประธาน : เข้าใจว่าแต่ก่อนเราไม่เขียนละเอียดขนาดนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับแรก
ที่เขียนแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐละเอียดเป็นพิเศษ เข้าใจว่าจะเป็นอย่างนั้นด้วย ไม่เป็นไรนะครับ ต่อไป
ส่วนที่ ๑๐ แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

นายมนตรี วิจิตรพันธุ์ : มาตรา ๘๗

เจตนารมณ์ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ รัฐต้องมีแนวนโยบายสร้าง
ความเข้มแข็งภาคประชาชน และเปิดโอกาสให้ชาย หญิง มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ เช่น

๑. ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและประชาสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและ
การวางแผนพัฒนาประเทศ ด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

ประธาน : ผมไม่ทราบที่เราเคยอธิบายคำว่า ภาคประชาชน หรือ ภาคประชาสังคม หรือ
ภาคพลเมืองอะไรบ้างหรือเปล่าครับ ในตัวบทจะใช้คำสลับไปสลับมา เหมือนกับในประมวลกฎหมายอาญา
เดี่ยวใช้คำว่า ททรัพย์ เดี่ยวใช้คำว่า ททรัพย์สิน อะไรต่าง ๆ ที่นี้เหมือนกับเราไม่เคยอธิบายใช้ใหม่ครับ เราเคย
อธิบายเรื่องหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล ๖ ข้อ เราเคยอธิบายเรื่องเศรษฐกิจ
พอเพียงอะไรพวกนี้ แต่คำว่า ภาคประชาชน หรือ ภาคประชาสังคม แม้ในการอภิปรายในคณะกรรมาธิการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญหรือว่าในสภาร่างรัฐธรรมนูญก็จะมีคำถาม แต่ไม่ทราบว่าจะทำได้อย่างไรหรือไม่

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๐/๓

เรามีความหมายที่ชัดเจนหรือไม่ ถ้าคำว่า Civil Society บางคนก็แปลว่า ภาคประชาสังคม อะไรพวกนี้ หรือการเมืองภาคพลเมืองอะไรพวกนี้ ไม่ทราบว่าจะมี Comment อะไรไหมครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ในน้ำมันแปลอยู่ ๒ อัน Civil Society ท่านอาจารย์ รัฐภากรณ์เขาใช้คำไหนครับ

นางรัฐภากรณ์ แก้วสนิท : ที่จริงเราอาจจะไม่ต้องไปอธิบายไหมคะ เพราะว่าที่จริงถ้า อย่างเขาพูดถึงว่า อย่าง (๑) ในหน้า ๑๑ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนหรือประชาสังคม เข้าใจว่าภาคประชาชน มันหมายถึงประชาชนทั่ว ๆ ไป เป็นบุคคลก็ได้ เข้ามามีส่วนร่วม หรือประชาสังคม ถ้าประชาสังคมก็เหมือน เป็นกลุ่ม เป็นเวที เป็นกลุ่ม เป็นด้านอะไรอย่างนี้ ประชาสังคมนี้ หรือถ้าภาคพลเมือง ที่จริงความหมายก็ ใกล้เคียงกัน เพียงแต่ว่าถ้าภาคประชาชนอาจจะหมายถึงใครก็ได้ แต่พอภาคพลเมืองหรือภาคประชาสังคม นี้อาจจะเป็นส่วน เป็นกลุ่ม เป็นก้อน เป็นอะไรอย่างนี้ค่ะ

ประธาน : เติมไหมครับว่า ไม่ว่าจะในรูปแบบใด หรือทุกรูปแบบ เพราะดูเหมือนเราส่งเสริม หยอดใช้ไหมครับ

นางรัฐภากรณ์ แก้วสนิท : ใช่ อาจจะไม่ต้องบอกก็ได้ เพราะว่าถ้าอาจารย์บอกไป อย่างนั้น ก็จะมีทั้งเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นนิติบุคคล ซึ่งในที่นี้ไม่ได้หมายถึงนิติบุคคลอยู่แล้ว ก็เป็นใคร ก็ได้ ที่จริงภาคประชาชนจะกว้างที่สุดอยู่แล้ว ก็คือใครก็ได้ แต่พอประชาสังคมเข้ามามันก็มีประชาคม ถ้าประชาคมคือของรัฐ ประชาสังคมคือของเอกชน คือของหมอประเวศ ถ้าเป็นประชาสังคมนี้สายหมอ ประเวศ เพราะตอนแรกทางสายหมอประเวศก็ใช้ประชาคม พอกระทรวงมหาดไทยไปใช้ประชาคมบ้าง พวกนี้ก็เลยหนีไปใช้คำว่า ประชาสังคม ดิฉันก็ยังเคยพูดในที่ประชุมบอกว่า ถ้าใครมาใช้คำเหมือนตัวเอง แล้วต้องหนีไปนี่ หาเตรียมคำไว้อีกสัก ๒๐ คำนะ ยังบอกเขา เพราะฉะนั้นภาคประชาชนที่จริงจะกว้างและ ทั่วไปที่สุดค่ะ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : คล้าย ๆ Popular People ผลประโยชน์มีอะไร ร่วมกันบ้าง แต่ว่าการรวมกันหลวม ๆ มีเป้าหมายใกล้เคียงกัน

ประธาน : ในข้อ ๑ เราใช้คำว่า ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ข้อ ๒ ใช้คำว่า ภาคประชาชน พอเป็น ข้อ ๓ กับ ข้อ ๔ ในบันทึกเจตนารมณ์นี้ใช้คำว่า ประชาชน ที่จริงคำว่า ประชาชน มันกว้างที่สุด ไม่รู้ว่าเราจะเน้นลงมาที่คำว่า ภาคประชาชน หรือ ประชาสังคม อย่างไหนจะดีกว่ากันครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เราจะเขียนแบบตัวบทมันก็ประชาชนอย่างเดียว แต่ถ้าเราเขียนให้มีแบบ (๑) ผมเข้าใจว่าจะภาคประชาชน จะไปฟังเขาคงไม่ได้ ต้องเป็นกลุ่มเป็นก้อนเข้ามา ในการทำแผน เช่น ส่งเสริมประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น ท้องถิ่นนี้ชัดเจนต้องเป็น Civil Society ระดับชาตินี้อาจจะแสดงความ
คิดเห็นต่างคนต่างแสดงเข้ามานี้ น่าจะได้ ผมก็เลยมองว่าน่าจะมี ๒ ส่วน

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่ได้ค่ะอาจารย์ ที่จริงแล้วไม่ว่าระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น
ประชาชนโดยทั่วไปนี้ กฎหมายจะอนุญาตให้ทั้งประชาชนและทั้งกลุ่มคนอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าให้กว้างนี้
ประชาชน

ประธาน : (๑) กำลังสงสัยถ้อยคำ เชิญท่านประไพชฎ เจตนารมณ์นะครับ ช่วยย้อนขึ้นไป
ข้างบนหน่อย

นายประไพชฎ สภาวสุ : ในส่วนของการพัฒนาประเทศเราจะบอกให้ขยายไปเลยหรือ
ไม่ครับ เพราะว่าใน (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) มันมีแตกออกไป เราอาจจะเพิ่มว่า เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง รัฐต้องมีแนวนโยบาย คำว่า
สร้างความเข้มแข็ง นี่ผมมองเห็นว่า จริง ๆ แล้วอย่างใน (๑) (๒) และ (๓) นี่การมีส่วนร่วม แต่ไม่ได้หมายถึง
เรื่องของความเข้มแข็ง ความเข้มแข็งนี้มา (๔) แล้ว (๕) ก็ไม่ได้เน้นเรื่องความเข้มแข็ง เพราะฉะนั้นถ้าเรา
เอามาขึ้นเป็นความเข้มแข็งแล้วเช่น (๑) (๒) (๓) (๔) ดูเหมือนมันจะแข็งทั้ง ๔ วงเล็บครับ จริง ๆ แข็งแค่ (๔)
วงเล็บเดียว เพราะฉะนั้นอันนี้น่าจะเขียนว่า รัฐต้องมีแนวนโยบายในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน
ทั้งนี้โดยกำหนดให้มีอัตราส่วนของชายและหญิงเท่า ๆ กัน หรือใกล้เคียงกัน อะไรทำนองนี้ครับ แล้วเขาถึง
จะ (๑) (๒) (๓) (๔) ไฉนมาอย่างนี้ คือถ้าเราไปขึ้นเข้มแข็ง ดูเหมือนเราจะเข้มแข็งทั้ง ๔ วงเล็บ ซึ่งไม่เกี่ยว
บางวงเล็บไม่เกี่ยวกับความเข้มแข็งเลยนะครับ แต่เขาบอกว่าให้ไปรวม รวมเพื่อพัฒนามีส่วนร่วม ให้มี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจในนโยบาย ในการวางแผน ในการตรวจสอบ มันไม่ใช่เกี่ยวกับความเข้มแข็งครับ
เพราะฉะนั้นผมไม่เห็นด้วยที่จะขึ้นมาข้างหน้าด้วยถ้อยคำนี้ เพราะจะครอบคลุม ๔ วงเล็บอย่างที่ว่าครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : รัฐต้องมีแนวนโยบายในการสร้างการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน

นายประไพชฎ สภาวสุ : ทั้งนี้โดยกำหนดให้มีอัตราส่วนของชายและหญิงที่ใกล้เคียงกัน

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เปิดโอกาสให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รัฐต้องมี
แนวนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในสัดส่วนที่
ใกล้เคียงกัน ให้หญิง ชาย อันไหนขึ้นก่อน

นางรัฐภาภรณ์ สภาวสุ : อันไหนก่อนก็ได้ค่ะ เอาชายขึ้นก่อนก็ได้

นายประไพชฎ สภาวสุ : แต่อัตลักษณ์ไม่ต้องนะครับ

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : แต่บางทีก็เอาชายขึ้นก่อน

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : โกลั้เคียงกัน มันก็จะต่อกับอันนั้นได้

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่ต้องคะ เอาสั้น ๆ ง่าย ๆ เข้าใจกันอยู่แล้ว ไม่ต้องไประบุ อาจารย์บอกว่าทำเป็นรัฐธรรมนูญฉบับสุขภาพบุรุษ กว่าจะได้เคียงกันจะเป็นจะตาย

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ข้อ ๑

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๑) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและประชาสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ภาคประชาชนกับนี้จะเอาใหม่ หรือว่ามีสังคมกับภาคประชาชน

ประธาน : คือบางคนเขาจะบอกว่าเขาไม่ใช่ภาคประชาชนแล้วเขาก็ไม่ใช่ประชาสังคม แต่ว่าเขาขอมีส่วนร่วมในฐานะเป็นประชาชนคนหนึ่งจะได้ใหม่ ก็เราไปลื้อว่าเขาเป็นภาคประชาชนกับประชาสังคม เขาบอกเขาไม่ใช่ สมมุติเราไปเขียนอย่างนี้จะมีคนมาต่อว่าได้เหมือนกัน

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ภาคประชาชนในที่นี้มันหมายถึงอย่างภาครัฐ ภาคประชาชนก็คือประชาชนใครก็ได้ แต่ถ้าจะตัดออกให้มันเป็นเหลือแต่ประชาชนก็ได้

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : มองคนละมิติกัน

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ตัดคำว่า หรือประชาสังคม ออก ถ้าจะตัดนะครับ แล้วก็เป็น ภาคประชาชน ไปทั้งหมดเลยถ้าอย่างนั้น

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ได้คะ ท่านประธาน ส่งเสริมให้ภาคประชาชนเหมือนกับการบอกเล่า แต่ก็เอาประชาสังคมออกเสีย มันจะมีประเด็น

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : (๒) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจทางการเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการจัดบริการสาธารณะ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : แค่นี้ได้ใหม่ ตัดคำว่า บริการสาธารณะ ออกได้ใหม่ เพราะว่ามัน Cover อยู่แล้ว ดีใหม่ มันจะได้สั้นลง ไม่ตัดตัวบทเป๊ะเลย มันก็ Cover อยู่แล้ว เศรษฐกิจ การเมือง สังคม

ประธาน : น่าจะได้ นะครับ ในกรอบใหญ่มักจะพูดถึงการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ร่วมตัดสินใจทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ตัดออกไปหมดเลย

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธ์ : (๓) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
การใช้อำนาจรัฐทุกระดับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ทำไมไม่เป็นภาคประชาชนละคะ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ใสแล้ว

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ขอโทษไม่ได้อ่านจอ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : อย่างนี้ไม่รู้อันไหนยุบรวมกัน เหมือนกันก็เลยเขียนไป

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ขอประทานโทษนะคะ ทำไมเราไม่เอา (๔) ขึ้นไปรวม
ไว้กับ (๒) อันนั้นคิดเห็น ร่วมตัดสินใจการเมือง การปกครอง การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : (๓) ตรวจสอบอำนาจ การใช้อำนาจรัฐ ต่อไป (๔)

นายพนรัตน์ วิจิตรพันธ์ : (๔) ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
อย่างกว้างขวาง เช่น การให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างกว้างขวาง และส่งเสริมให้ประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น
ผู้พิการหรือทุพพลภาพได้มีโอกาสทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน

ประธาน : ขออนุญาตว่า รวม (๔) กับ (๕) ที่นี้มี เช่น มีอะไรอยู่ในส่วนที่เพิ่มเข้าก็คือ
กฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองจะเติมตรงนี้ลงไปได้ไหม ในตัวบท มาตรา ๘๗ (๔)
อยู่ตรงนี้เลยครับ เรื่องกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ต้องไปออกกฎหมายจัดตั้งกองทุน

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประธาน : คือเมื่อสักครู่คำว่า ความเข้มแข็ง หายไป แล้วความเข้มแข็งต้องมาอยู่ใน
อนุฯ ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
ถ้าอย่างนั้นเอาใหม่ ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : อย่าง (๔) นะคะ ฝากอาจารย์หน่อยว่า เขียนไม่เป็นนะคะ
พอพูดถึงประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง แล้วกำหนดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมือง
ภาคพลเมืองขึ้นมาเพื่อความเข้มแข็ง เพื่อให้เขาดำเนินการเพื่อความเข้มแข็งทางการเมือง

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ถ้าอย่างนั้นก็ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุน

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : การจัดตั้งกองทุนกำหนดเลย จัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุน
และเพื่อส่งเสริมประชาชน

นายประโกศล สภาวสุ : มันมักจะส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็งในทาง
การเมืองไม่ว่าจะแง่ไหน ในแง่ในการตรวจสอบ ในแง่ในการแสดงความคิดเห็น ในการเสนอความต้องการ

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ตรวจสอบมีแล้วใช่ไหมครับ เพราะว่ากองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองมันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการแสดงความคิดเห็นโดยใช้เงินตรงนี้ใช่ไหมครับ เพื่อให้การมีส่วนร่วมเป็นรูปธรรม และมีรูปแบบที่ชัดเจน จึงจะต้องมีกองทุน เพราะไม่อย่างนั้นก็จะลอย ๆ ไป ส่งเสริมมันไปลอย จากนั้นเป็นต้นไปเราไม่ลอยแล้ว มีเงินแล้ว

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : คืออย่างนี้ได้ไหม ถ้าอย่างนั้นอันแรกคงไว้ ก็คือส่งเสริมให้มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางและจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนา หลักก็คือต้องส่งเสริม แล้วก็เช่น นี้ไม่เอา โดยจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมือง ก็คือ เช่น ไม่ต้องเอา ส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง โดยให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคประชาชน

ประธาน : ภาคพลเมืองครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ภาคพลเมือง อันนี้ใช้พลเมือง ถ้าอย่างนั้นก็ไม่เอาแล้ว แคนี่ก็พอแล้วถ้าอย่างนั้น

ประธาน : ขออนุญาตครับ ในตัวบทมันมีคำว่า เครือข่ายทุกรูปแบบ มันมีทุกเครือข่ายทุกประเภทเลย

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : พัฒนาเครือข่ายใช่ไหม

ประธาน : คือคนพิการมันรวมอยู่ในตัวบทอยู่แล้ว เครือข่ายทุกรูปแบบ แล้วเครือข่ายทุกรูปแบบกว้างมาก ท่านอาจารย์รัฐภาภรณ์ครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ กำลังคิดว่า ถ้าสมมุติว่าเรารวมใหม่เลยเขียนใหม่แล้วนะน้อง เรารวมใหม่เลยทำให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง การมีความเข้มแข็งทางการเมืองก็คือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เอา (๑) (๒) (๓) จนกระทั่งตรวจสอบเข้ามาด้วย แล้วก็การดำเนินกิจกรรมสาธารณะใน (๔) แล้วก็รวมไปถึงว่า พอพูดถึงมีส่วนร่วม ๓ วงเล็บแล้วนี่ แล้วก็ไปเข้าบอกว่า คือกองทุนนี้ นอกจากเข้าไปทำให้เข้มแข็งทางการเมืองด้วยการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตาม (๒) แล้วก็ตาม (๓) ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ และช่วยเหลือดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน แล้วก็ให้รวมตัวกันในเครือข่ายทุกรูปแบบ

นายประโภชน์ สภาวสุ : เขียนไม่ได้

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : เดี่ยวค่อยเขียน กำลังพูดถึงหลักการตรงนี้

นายประโภชน์ สภาวสุ : ถ้าท่านอภิปรายอย่างนี้ ท่านต้องม้วนกลับไปทุกมาตราผมก็ชอบ แต่มันยาก มันทำได้บางอัน

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นางรัฐภาภรณ์ สภาวสุ : ก็ใช่ มันทำได้บางอัน อันนี้อาจจะเห็นได้ชัด แต่ไม่เป็นไร ถ้าเอาอย่างนี้ได้ เพียงแต่ว่าตรงนี้เสนอว่า เราก็บอกว่า (๔) ก็คือตั้งกองทุนขึ้นมา ที่จริงพอตั้งกองทุน พอเขียนอย่างนี้มันตัดขาดจาก ๓ อันข้างบนเลย ว่าเราตั้งขึ้นมาเพื่อให้เครือข่ายเขาทำกิจกรรมเฉย ๆ แต่สุดท้ายอย่าลืมว่าความเข้มแข็งในที่นี้อยู่ใน (๕) ของตัวบท ต้องให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต และเที่ยงธรรม อันนี้มันก็เป็นรูปธรรมอีกปลายทางหนึ่งของภาคของการเมือง ก็ใส่ตรงนี้ด้วยก็แล้วกัน ส่วนใส่อย่างไรก็อาจารย์วิชรินทร์กับน้อง ๆ ว่ากัน

ประธาน : อันนี้ที่ผมมีคำถามต่อไปอีก คือจริง ๆ แล้วเพื่อให้เป็นรูปธรรมเขาถึงลึกลงว่า ให้มีกฎหมายมาจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองขึ้นมา แล้วต้องไปส่งเสริมเครือข่ายทุกรูปแบบ คำนี้ก็กว้างมาก ไม่ว่าจะ Register หรือไม่ Register กับทางการ แต่ว่าอันนี้เราจะต้องเขียนใหม่ ทุกรูปแบบ หมายความว่าอะไร แล้วเขายังสงสัยคำว่า ภาคประชาชนมันรวมถึงอะไร มันน่าจะต้องอธิบายเป็นตัวอย่าง สักเล็กน้อยก็ยังดี มากกว่าไม่อธิบายเลย เพราะคนจะตีความแตกต่างกันว่าภาคประชาชนหมายความว่า ถึงอะไร อีกอันหนึ่งก็คือเรื่องนี้จะสอดคล้องกับสภาพพัฒนาการเมือง ซึ่งเดิมเป็นสภาพปิด ก็คือเรื่องของรัฐ แต่สภาพพัฒนาการเมืองที่กำลังออกแบบกันอยู่มันเปิด ระบบเปิด แล้วก็เน้นไปถึงประชาชน แล้วมันมา สอดรับกัน แล้วผมก็พยายามจะดู แต่พยายามดูในรายงานการประชุมของสภาร่างรัฐธรรมนูญ มิได้ กล่าวถึงกันเท่าไร แต่เขาไปพูดถึงกันมากในอีกวงหนึ่งที่สำนักนายก แล้วก็ที่เขากำลังจะเสนอกฎหมาย บังเอิญว่าผมไปอยู่ในตรงนั้นด้วย ก็เลยรู้ว่าเรื่องนี้เกี่ยวข้องกัน เพียงแต่ว่าไม่มาพูดกันในสภาร่าง รัฐธรรมนูญเลย เลยไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะว่าถ้าเขียนไปก็เกิน พยายามอ่านอยู่ว่ามีคนอธิบายเชื่อมโยง หรือไม่ ตัวประธานที่อยู่ใน สสร. มีอาจารย์นครินทร์และอาจารย์คมสันอยู่ จะพยายามดูอยู่ว่าถ้ามีพูดถึง อยากให้โยง แต่ถ้ามันไม่พูดถึงก็ไม่รู้จะทำอย่างไร ถ้าไม่โยงก็ไม่เกี่ยวข้องกัน ที่จริงมันเกี่ยวข้องกัน ๓ อย่าง ๑. แผนแม่บทพัฒนาการเมือง แผนพัฒนาการเมืองในฉบับรัฐธรรมนูญ ๒. สภาพพัฒนา การเมือง และ ๓. กองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง เพราะกองทุนพัฒนาการเมืองภาคที่ไม่ใช่พลเมือง มันมีกองทุนของมันอยู่แล้ว ตอนนี้ก็เลยมาตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเข้าไปในส่วนนี้ไม่รู้ว่าจะไปโยงในภาพนั้นให้เห็นหรือไม่

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ก็คือไม่อยากจะโยง เพราะว่าที่มันไม่เหมือนกัน แล้วก็ อย่างสภาพนั้น ที่จริงตอนที่ตั้งขึ้นมาพวกเราก็ไปวิจารณ์กันอยู่เหมือนกันที่บ้านมนัง ที่นี้มันต้องอยู่ที่ว่า ถ้าเวลาอาจารย์พัฒนาตรงนั้นไปสภาการเมืองตรงนั้น ถ้าทำไปแล้วอาจารย์ดึงตัวนั้นมาโยงอันนี้ได้ แต่อันนี้ตั้งเป็นหลักก็อย่าเอาไปโยงเลย ที่มาแต่ละส่วนมันก็ไม่เหมือนกัน อาจารย์ก็พยายามโยงให้มันมา ใช้ตรงนี้ให้ได้ก็แล้วกันเวลาอาจารย์ทำตรงนั้น เพราะอาจจะยุบได้นะคะอันนั้น

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๒/๑

ประธาน : เขาไม่เสนอด้วยครับ ไป ๆ มา ๆ เขารอรัฐธรรมนูญแล้ว ที่แรกว่าจะเสนอ แล้วสำนักนายกไม่รู้ว่าจะเสนอหรือเปล่า เพราะเขามาหวังเรื่องรัฐธรรมนูญ มาหวังเรื่องอื่น เรื่องนั้นเขาก็ระงับเอาไว้ จริง ๆ แล้วตามแผนต้องเสนอไปแล้ว ต้องเข้า สนช. ไปแล้ว แต่ไม่เป็นไรครับ กลับมาที่ตรงนี้ ตกลงว่าท่านอาจารย์รัฐภาภรณ์เสนอว่าให้เอาคำว่า กฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมือง ไปไว้ย่อหน้าที่ ๒ ไซ้ใหม่ครับ แล้วค่อย List ตรงนี้

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ตอนนี้ไม่เสนอแล้วค่ะ เปลี่ยนใจแล้ว เพราะว่าคุณประไพขอรับ บอกว่าไม่อย่างนั้นต้องย้อนไปเรียงใหม่ทีอื่น เพราะถ้าดิฉันเสนอแปลว่าเขาไว้พรรคแรกเลย แล้วก็บอกว่า มีกองทุนนี้เพื่อจะพัฒนาการเมืองให้เข้มแข็ง แล้วอธิบายว่าเข้มแข็งคือ มีส่วนร่วมทุกระดับ ทุกรูปแบบ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เวลาเขาเขียนเขาไม่เขียนเป็นพรรค เขาเขียนเป็นข้อ ๆ แล้วก็มาอยู่ในข้อเดียว มันเดิมทีละอย่าง นำราคาญตรงนั้น

ประธาน : ช่วยดูบนจอครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : เขาเป็นว่า ให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความเข้มแข็งทางการเมือง หรือครับ มีส่วนร่วมทางการเมือง ไซ้ใหม่ครับ

ประธาน : ความเข้มแข็ง ก็หายไปนะครับ มีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างกว้างขวาง อย่างนี้ได้ใหม่ครับ อธิบายสักหน่อยใหม่ครับว่าภาคประชาชนมีความหมายอย่างไร

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ดิฉันว่าอาจจะไม่ต้อง เพียงแต่ว่าพอพูดถึงว่ามีส่วนร่วมแล้ว ก็อย่าลืมที่จะใส่ว่า สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มประชาชน ต้องเป็นเครือข่ายด้วยหรือ ทุกรูปแบบตรงนี้ ที่จริงพวกนี้แสดงความคิดเห็นก็คือการมีส่วนร่วมอยู่แล้ว ไม่ทราบจะต้องไปเรียบเรียงอย่างไรให้ไม่ซ้ำซ้อน ไม่อย่างนั้นพูดมาก็ซ้ำซ้อนกัน เพียงแต่ว่ามี Keyword ที่สำคัญก็คือ ๑. มีกฎหมายกองทุน เพื่อที่จะให้ประชาชนเข้มแข็งทางการเมือง แล้วสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มประชาชนที่รวมกันเป็นเครือข่าย ทุกรูปแบบให้สามารถ ที่จริงไม่ใช่แค่แสดงความคิดเห็นและความต้องการหรือ ทรวจสอบได้ อะไรได้ ทุกอย่างที่เป็นการมีส่วนร่วม

ประธาน : ก็สนับสนุนบทบาทและการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมกันในลักษณะ เครือข่ายทุกรูปแบบ โดยสนับสนุนบทบาทและการดำเนินงาน ไม่รู้ว่าคุณค่า บทบาท เกินมาหรือเปล่า สนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มประชาชนทุกรูปแบบ แค่นี้พอใหม่ครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : พอแล้วค่ะ

ประธาน : พอไซ้ใหม่ครับ โอ.เค. ครับ

นายประไพ ภิรมย์ : น่าจะใช้ ดำเนินการ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๒/๒

ประธาน : แต่ในตัวบทที่ใช้คำนี้เลยครับ ที่นี้หายไปอันหนึ่งครับ ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริต
และเที่ยงธรรม ไม่รู้ต้องไปเติมอีกอันหนึ่งหรือเปล่า

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : อย่างนี้ได้ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิ
เลือกตั้งทุกรูปแบบ วัตถุประสงค์สุดท้าย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม
แค่นั้น

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ถ้าบอกว่า ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชน แปลว่าเขียนมาทั้งหมด
ทำทั้งหมดเพื่อเลือกตั้งอย่างสุจริตก็ไม่ใช้

ประธาน : อาจารย์จะให้แก้เป็นข้อ ๕ ใช่ไหมครับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่ข้อ ๕ ก็ได้ แต่หมายถึงว่า รวมถึง คือให้ทำอย่างนี้ ๆ
ประโยชน์อย่างนี้ รวมถึงให้ใช้สิทธิอย่างสุจริต ถ้าบอกว่า ทั้งนี้เพื่อ แปลว่าทำมาทั้งหมดเพื่อให้เลือกตั้งสุจริต
ซึ่งการเลือกตั้งก็ไม่ใช่เป้าหมายเดียว

ประธาน : รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ไหมครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ที่จริงมีส่วนร่วมทางการเมืองนี้มัน Cover ทุกอย่างแล้ว

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : แต่ว่ารัฐธรรมนูญเขาอยากจะให้พูดด้วยว่า ใช้สิทธิอย่างสุจริต
และเที่ยงธรรมด้วย

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ก็ใช้คำว่า โดยเฉพาะ โดยเฉพาะการใช้สิทธิ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : โดยเฉพาะ ก็ไม่ใช่สำคัญมากกว่าคนอื่น ถ้าบอกว่า และ
อย่างนี้ได้

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : โดยสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชน
ทุกรูปแบบ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม เขียนไปเขียนมาเดียว
ก็ยาวไปอีก

ประธาน : คือเติมตรงนี้ก็ไม่มีใครค้านครับ เพราะว่าใน (๕) มี Educate ด้วยนะครับ
ความรู้ การศึกษา ประชาชน เรื่องการพัฒนาการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตย อะไรนี่ก็มีอีกครับ

นายณพรัตน์ วิจิตรพันธุ์ : หมายเหตุ หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ โดยเพิ่มรายละเอียดการดำเนินการตามแนวนโยบายในด้าน
การมีส่วนร่วมของประชาชนให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น แล้วตัดข้อ ๒ ออกครับ

(พักการประชุมเวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา)

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๗.๔๕ นาฬิกา

ประธาน : ขออนุญาตดู หมวด ๖ รัฐสภา

นางสาวณัฐินี พัดฉวีวรรณ : เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดให้รัฐสภาประกอบด้วยสองสภา
คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

กำหนดให้ใช้ระบบสองสภาเพื่อให้มีวุฒิสภำทำหน้าที่ในการกลั่นกรองการตรากฎหมาย
ของสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยถูกต้องและรอบคอบ และเพื่อให้การกลั่นกรองการตรากฎหมายมี
ประสิทธิภาพ จึงห้ามบุคคลเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกัน นอกจากนี้
สมาชิกวุฒิสภายังมีอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร อำนาจในการเลือก แต่งตั้ง
ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และมีอำนาจในการ
ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประธานคะ เราตัดวรรคสองทิ้งไม่ดีหรือคะ มันจะไปอยู่
ในอำนาจของวุฒิสภา ตรงนี้ก็แค่ให้รู้ว่ามี ๒ สภาเท่านั้น

นายประโกชณ์ สภาวสุ : ท่านประธานครับ เจตนารมณ์ตัวสี่เข้ม ๆ ผมดูแล้วเพียงแค
อธิบายนะครับ คือเหตุที่จำเป็นต้องมีสองสภา อย่างหนึ่งที่สำคัญก็คือ เพื่อให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน
ให้มีการกลั่นกรอง มีการตรวจสอบ เป็นสภาที่เลี้ยงอะไรทำนองนี้ เหตุของการมีสองสภา เพื่อให้การทำงาน
ของสภานิติบัญญัติ นั้น มีความรอบคอบยิ่งขึ้น น่าจะใช้คำพูดไปทำนองนี้ มิได้หมายความว่า เพราะเจตนา
ของมาตรา ๘๘ เพื่อต้องการมีสองสภา แต่เหตุที่ต้องมีสองสภา เพราะตรวจสอบและเพื่อให้เกิดความ
รอบคอบในทางนิติบัญญัติ น่าจะเปลี่ยนแปลงได้ครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : แล้วก็ใช้แค่นี้ก็พอ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปด้วยความรอบคอบ
ถูกต้องและรอบคอบ อย่างนั้นได้ไหม

ประธาน : คือการทำงานของรัฐสภา มีหลายด้าน ถ้าคำกลางก็คืออย่างที่ท่านประโกชณ์
บอกนะครับว่าก็คือ เพื่อให้มีการตรวจสอบซึ่งกันและกันของสภา หรือเพื่อให้การทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ
มีความรอบคอบยิ่งขึ้น ตรงนี้คำว่า การทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติจะกว้างกว่าเรื่องของกฎหมาย เพราะมี
เรื่องตรวจสอบ มีเรื่องอื่น ๆ ด้วย มี Keyword คือคำว่า การทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ น่าจะรอดได้ ที่นี้คำ
ข้างหน้าจะช่วยคุณนิดหนึ่ง เพราะดูเหมือนว่าเขียนแค่นี้น่าจะจบได้ ไม่รู้ว่าจะต้องมีอย่างอื่น เรื่องอำนาจ
หน้าที่เข้ามาด้วยหรือไม่ครับ แล้วเดี๋ยวในเรื่องของขั้นการรับฟังความเห็นของประชาชนจะมีหมายเหตุ
อันหนึ่งบอกมาอยู่แล้วว่า ประชาชนเขาต้องการให้มีสองสภาใช่ไหมครับ คราวนี้เข้าใจว่ามีความเห็นอยู่

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๒/๔

ซึ่งเราพยายามจะไปเพิ่มตัวเลขในส่วนนั้น และเป็นข้อมูลดิบใส่เข้าไปอยู่แล้วในช่องหมายเหตุ ที่นี้ขอคุณตรงนี้
ก่อนได้ใหม่ครับ ในที่สุดสภาร่างรัฐธรรมนูญก็ให้มีสองสภา แม้ว่าจะมีผู้แปรญัตติให้มีเพียงสภาเดียวก็ตาม
อันนั้นก็ไมผ่านการพิจารณา ก็ให้มีสองสภา

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : แล้วตอนอ่านรายงานเขาว่าอย่างไร ที่คุณากรุณเขาจะ
เอาสภาเดียวสองสภา เขามีเหตุผลพิเศษอะไรไหม

ประธาน : ข้อมูลก่อน รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญในส่วนมาตรา ๘๘ ผม
ไม่ทราบว่าคุณอยู่ในครั้งที่ ๒๘ ทำย ๆ ไซ้ใหม่ครับ แล้วก็ต่อครั้งที่ ๒๙ ไซ้ใหม่ครับ พอมีข้อมูลใหม่ เข้าใจว่า
ในครั้งที่ ๒๗ ไม่ Cover ครั้งที่ ๒๙ เลยหรือครับ ครั้งที่ ๒๘ ตอนทำย ๆ มีใหม่ครับ ไม่มีเลยหรือครับ
เพราะฉะนั้นถ้าจะดูก็ช่วยดูครั้งที่ ๒๙ จะมีนะครับ แต่ว่าเอาตรงนี้ก่อน แค่นี้ผมคิดว่าน่าจะตรงนะครับ
ที่อยู่บนจอ คือตัวดำนั้นตัดทิ้งไป เพื่อให้มีสองสภานั้นตัดทิ้งไป

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : เป็นอำนาจเดียวในนิติบัญญัติ ไม่ได้ถ่วงดุลกับใคร
เท่าไร สามารถยังอำนาจได้ไซ้ใหม่ จะถือว่าถ่วงดุลใหม่ตรงนั้น ที่จริงอำนาจหลักก็คือกฎหมาย
เป็นหลัก ส่วนตรวจสอบอำนาจนี้เป็นอำนาจทางบริหาร อำนาจทางอื่นมากกว่า ที่นี้ก็เพื่อให้ตรากฎหมาย
เพื่อให้การใช้อำนาจนิติบัญญัติเป็นไปด้วยความรอบคอบ ได้ใหม่ ลองช่วยกันดู เพื่อให้การใช้อำนาจ
นิติบัญญัติเป็นไปด้วยความรอบคอบ จึงจำเป็นต้องให้มีสองสภา เดิมทีสภาเดียว จริง ๆ ก็คือสภาพี่เลี้ยง
เจตนารมณ์นะครับ

ประธาน : ขอภัยท่านวัชรินทร์ ผ่านแล้วไซ้ใหม่ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : พยายามแต่งคำอยู่ว่าจะเห็นด้วยใหม่ คือจริง ๆ แล้ว
Content ของอันนี้เป็นอำนาจนิติบัญญัติ ที่นี้ปัญหาว่าเจตนารมณ์เพื่อที่จะให้เกิดความรอบคอบในการใช้
อำนาจนิติบัญญัติ จึงจำเป็นต้องมีสองสภา จึงใช้ระบบสองสภา ลองฟังดู เมื่อสักครู่นี้ฟังท่านประโภษณ์ว่า
อย่างไร รอบคอบยิ่งขึ้น ผมก็ยังคล้าย ๆ ไปด่าเขาหรือเปล่าว่าเขาไม่รอบคอบ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ผ่านไปก่อนคะ เอาสีแดงเมื่อสักครู่นี้อย่างเดียวคือจริง ๆ แล้ว

ประธาน : เอาสีแดงอย่างเดียวนะครับ อันอื่นตัดออกหมด ย่อหน้าที่ ๒ กับ ๓ ตัดออกไป
เพราะว่าเดียวจะต้องมีเรื่องอำนาจหน้าที่อยู่ต่างหากแล้ว ที่นี้หมายเหตุก็คงเดิมตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐
แล้วปี ๒๕๔๙ เป็นครั้งแรก จำเป็นใหม่ครับ เดิมเป็นสภาเดียวแล้วเป็นสองสภาตลอด มีแต่งตั้ง มีอะไรอยู่
เท่านั้นเองครับ

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะที่ ๑๒/๕

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : สภาพี่เลี้ยงใหม่ เขาเรียกสมัยนั้น
ประธาน : ตกลงปี ๒๕๔๙ เป็นครั้งแรกที่มีสองสภา ต่อกันไปครับ มาตรา ๘๙ ครับ

นางสาวณัฐินี พัดฉวีวรรณ :

เจตนารมณ์

เพื่อกำหนดบุคคลที่จะทำหน้าที่ประธานรัฐสภา กำหนดประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นประธานรัฐสภาและประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา เพื่อให้มีผู้ควบคุมการดำเนินกิจการของรัฐสภาให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้และเป็นไปตามข้อบังคับ ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ของประธานรัฐสภาและผู้ที่ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา เพราะสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชนและมีบทบาทสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน และสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหารมากกว่าวุฒิสภา

หมายเหตุ

๑. คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒. หลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ เป็นครั้งแรก

ประธาน : ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา ส่วนใหญ่เขาจะให้ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ที่นี้มีช่วงหลัง ๆ เท่านั้นที่ยุติ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ช่วงปี ๒๕๓๕ ที่เรียกร็องมากตอน รสช. ตอนปี ๒๕๓๕ เรียกร็องเป็น ๑ ใน ๔ ข้อเลย แก่กฎหมาย แก่รัฐธรรมนูญ ๑. เรียกร็องให้นายกรัฐมนตรีมาจากเลือกตั้ง ๒. ก็คือให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา เพราะตอนนั้นประธานวุฒิสภาคือดอกเตอร์อุฤษ

นายประโกชน์ สภาวสุ : ในส่วนอย่างพรรคทำย การให้ประธานเป็นประธานรัฐสภา เพราะสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้แทนของปวงชน และมีบทบาทสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน มีบทบาทสำคัญในการควบคุมการบริหารมากกว่า ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร จริง ๆ แล้วมันก็ไม่ได้มากกว่าวุฒิสภาเท่าไร

นายวัชรินทร์ บั้จเญกวิญญูสกุล : ก็มากจากประชาชน

ประธาน : ใครมากกว่าครับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : สส. มากกว่า สส. อภิปรายไม่ไว้วางใจได้ สว. แค่อภิปรายทั่วไป

นายประโกชน์ สภาวสุ : แล้ว สว. ถอดถอน ตอนนี่ถอดถอนได้หรือยัง ยังได้อยู่ใช่ไหม

ประธาน : ที่เสนอคือมีอำนาจถอดถอน

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ถอดถอนก็น่ากลัวจะได้ ลองถอดถอนดูเข้าไปสิ เสร็จเลย
นายกรัฐมนตรีถูกถอดถอน ๑๒๐ เสียงไม่ถึงด้วย ๓ ใน ๕

ประธาน : ตรงนี้มีข้อสังเกต แต่ว่าดูเหมือนว่าจะมีปัญหาบรรทัดแรกด้วย

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ผมคิดว่่าเพื่อกำหนดบทบาท กำหนดอำนาจหน้าที่
ของประธานรัฐสภาให้ชัดเจนหรืออะไร จริง ๆ ทั้งหมดมันเป็นกำหนดอำนาจหน้าที่ของประธานรัฐสภา

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : กำหนดเพื่อเป็นเกณฑ์ในการกำหนดหน้าที่และบทบาท
อันสำคัญยิ่งของประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ และเพื่อให้การกระทำซึ่งการบริหารดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพ
สูงสุด จึงได้ออกมาเป็นมาตรานี้

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : พิมพ์ไม่ทัน กรุณาพูดใหม่ให้เหมือนเดิม

ประธาน : มีคำว่า ประมุขของฝ่ายนิติบัญญัติ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : สัญลักษณ์ของอำนาจนิติบัญญัติคืออะไร คนนี้เป็น
Key man ของอำนาจนี้

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : เรียงลำดับความสำคัญก่อนหลัง เรียงสิ่งที่พึงกระทำ หัวใจหลัก
คือจะต้องเป็นกลาง จะต้องอะไรทั้งหมดพวกนี้ก็เพื่อที่จะให้ความเป็นประมุขได้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการ
ทำหน้าที่ของการเป็นประมุขฝ่ายนิติบัญญัติถูกไหมครับ ที่โล่มาว่าจะต้องมีประธาน ใครเป็นประธานบ้าง
จะต้องวางตัวเป็นกลาง แค่บรรทัดตรงนี้แล้วก็จบไปเลย เพราะที่เหลือให้ไปอ่านในมาตราเอาเอง เพื่อเป็น
เกณฑ์ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของประธาน

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ของประมุขเลย ประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : หน้าที่อันสำคัญยิ่งของประมุขฝ่ายนิติบัญญัติ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : อย่างนั้นก็ได้อ

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : การกำหนดอำนาจหน้าที่อันสำคัญยิ่งของประมุขฝ่าย
นิติบัญญัติ และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงสุด

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : เป็นกลาง

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : เป็นกลางคือประสิทธิภาพสูงสุดต้องเป็นกลาง เพราะฉะนั้น
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : เกิดเขาบอกว่าเขาสูงสุดเขาเข้าข้างรัฐบาลแล้วเขาสูงสุด
ไล่ และเป็นกลาง หน้อยได้ไหม

ประธาน : ผมมีคำถามครับ คำว่า ประมุข ฝ่ายนิติบัญญัติจะมีคนจิตใจไหมครับ
คงไม่รวมกับประมุขแห่งรัฐนะครับ คือคำว่า ประมุข หรือว่า หัวหน้า หรือว่า ผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของ

วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ฝ่ายนิติบัญญัติ จะดีกว่าไหม ระหว่างคำว่า ประมุข กับ ผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายนิติบัญญัติ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ประมุขนี้คนเขาเรียกกัน แต่ว่าจริง ๆ ภาษาทางราชการไม่มี

ประธาน : ท่านวัชรินทร์ครับ ในฝ่ายตุลาการใช้คำว่า ประมุข ใหม่ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : คนอื่นเรียก แต่จริง ๆ เราไม่เรียกกัน ก็เรียกประธานศาลฎีกา แต่ฝ่ายอื่นเขาก็เรียกว่าเป็นประมุขฝ่ายตุลาการ ฝ่ายนิติบัญญัติ เขาก็เป็นค้ำคองกัน

ประธาน : ใช่ไหมครับ สมัยเรียนมัธยมใช้กัน ประธานฝ่ายนิติบัญญัติพอเข้าใจนะครับ
โอ.เค. ครับ

นางสาวกุลวดี วุฒิกุล : มาตรา ๙๐

เจตนารมณ์

เพื่อกำหนดอำนาจในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ กำหนดให้การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติเป็นอำนาจของรัฐสภา อันเป็นการให้อำนาจแก่ตัวแทนของประชาชนในการตรากฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับกับประชาชน และเป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจที่มีหลักว่าอำนาจในการตรากฎหมายเป็นของฝ่ายนิติบัญญัติ นอกจากนี้ร่างกฎหมายดังกล่าวจะใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมายเหตุ

๑. คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒. หลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นครั้งแรก

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : ขออนุญาตครับ มาตรานี้น่าจะหมายถึงขั้นตอนการได้มาซึ่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติ หรือเป็นขั้นตอนที่ได้มาซึ่งกฎหมาย พรบ. แล้วแต่จะเขียน

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : นอกจากขั้นตอนก็คงเป็นอำนาจด้วยว่า รัฐสภาก็คือตัวแทนประชาชนเท่านั้นที่เป็นคนออกกฎหมายในระดับนี้ได้

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : อย่างมาตรา ๙๐ คือขั้นตอน ชัดเจนมาเลย ความเป็นขั้นตอน

๑. ต้องยินยอมก่อน ต้องโปรดเกล้าฯ ก่อน แล้วต้องประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เป็นขั้นตอน ๑ ๒ ๓ ชัดเจน แล้วก็จบเลย ไม่ต้องไปเขียนอะไรมาเลย ผมว่าหมวดพวกนี้จะง่าย จะไปเร็ว ถ้าเรายึดว่าเราเล่าให้ฟังว่านี่คืออะไรนะแล้วก็จบ เพราะทั้งหมดมันมีอยู่ในมาตราหมดแล้ว

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

วិถนา ๑๓/๔

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ใส่อำนาจหน่วยไม่ได้หรือ อำนาจของตัวแทนประชาชน
เท่านั้นต้องรัฐสภาเป็นคนออก แล้วก็ยินยอมเท่านั้น ตัวกฎหมายนี้ แต่ว่าขั้นตอนก็คือท่านก็ว่าไป

นายประโกชฌ์ สภาวสุ : เพื่อกำหนดไว้ซึ่งอำนาจนิติบัญญัติ และขั้นตอนการได้มา
ในการตราพระราชบัญญัติ

นางสาวณัฐฉิณี พัดฉวีวรรณ : ขอประทานโทษนะคะ คือพอดีว่าเรื่องการตรา
พระราชบัญญัติ เรื่องขั้นตอนมันจะอยู่ในส่วนที่ ๗ มาตรา ๑๔๒ มันจะเป็นส่วนเรื่องการตราพระราชบัญญัติ
เลย มันจะกลายเป็นรายละเอียดขั้นตอนของการได้มาซึ่งร่างพระราชบัญญัติ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : หมวดของการตรากฎหมายหรือเปล่า คือกฎหมาย
จะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อต้องเป็นไปตามนี้ ก็คือต้องผ่านสภา แล้วก็ทรงลงพระปรมาภิไธย ก็คือความ
สมบูรณ์ในการออกกฎหมาย คือหมายความว่ากฎหมายจะเป็นกฎหมายได้ต่อเมื่อต้องผ่านมาตรานี้
ก็คือ ๑. ต้องได้รับความยินยอม ๒. ทรงลงพระปรมาภิไธย

ประธาน : จะมีประเด็นตจนถึงพระราชกำหนด เพราะว่าเขามักจะพูดอยู่เสมอว่า พระราชกำหนดมีขอบเขตกว้างขวางเพียงใด จริง ๆ แล้วอำนาจนิติบัญญัติโดยแท้เป็นของรัฐสภา ไม่ใช่ อำนาจของฝ่ายบริหาร อำนาจในการออกกฎหมายระดับพระราชกำหนดจะเป็นข้อยกเว้น เพราะฉะนั้น ในช่วงล่างถ้าตัดออกไปจะมีข้อความหนึ่งที่น่าจะเสียดายก็คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจที่มีหลักว่าอำนาจ ในการตรากฎหมายเป็นของฝ่ายนิติบัญญัติ ประเด็นเดียวกับที่อาจารย์รัฐภาภรณ์ได้เสนอตอนแรก จะมีส่วนนี้อยู่ในย่อหน้าที่ ๒ ไม่ทราบว่าคงข้อความตรงนี้ให้ไว้ได้หรือไม่ครับ คงไว้แค่ประโยคเดียว แล้วหลังจากนี้เขาจะมีพูดถึงเรื่องพระราชบัญญัติ แล้วก็พูดถึงเรื่องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นหมวดหนึ่งต่างหาก และวิธีการตรากฎหมายต่าง ๆ จะมีรายละเอียดที่อยู่ในหมวด ๗ มาตรา ๑๔๒ เป็นต้นไป ก็จะตามมาอีกมาก ที่นี้ในส่วนนี้เข้าใจว่าเขาจะเอาไว้ใช้ดูเวลาที่ดูว่ามีอำนาจในการออก พระราชกำหนดได้หรือไม่ แต่ที่จริงในส่วนของพระราชกำหนดก็เข้าใจว่าคงมีการเขียนอยู่เหมือนกัน ในเรื่องของมาตราที่เกี่ยวกับพระราชกำหนด เพราะจะมีการพูดกันอยู่เสมอมาว่า ฝ่ายบริหารไม่ควร มีอำนาจกว้างขวางมากเกินไปในการออกพระราชกำหนด ตรงนี้ย่อหน้าที่ ๒ ขอเฉพาะส่วนที่ว่า อำนาจ ในการตรากฎหมายเป็นของฝ่ายนิติบัญญัติ ใช่ไหมครับ เป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ เพราะว่า มีความชอบธรรม เพราะว่าได้มาจากประชาชน

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : จะอยู่ในมาตรา ๓ ที่ว่า การใช้อำนาจโดยฝ่ายนั้นฝ่ายนี้

นางโสมสุดา ลียะวณิช : เป็นไปตามหลักการว่า อำนาจในการตรากฎหมายเป็นของฝ่าย นิติบัญญัติ

ประธาน : เป็นไปตามหลักการว่า ไปปรับถ้อยคำได้ไหมครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ที่จริงของเดิมนั้นจะ ในหน้า ๓ บอกว่า เป็นไปตามหลักการ แบ่งแย่งอำนาจที่มีหลักว่า อำนาจในการตรากฎหมายเป็นของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่ที่จริงไม่ต้องไปบอกว่า ที่มีหลักว่าก็ได้ เป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจที่การตรากฎหมายเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ อะไรอย่างนี้ค่ะ

ประธาน : เป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจที่ว่าอำนาจในการตรากฎหมายเป็นของ ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้ไหมครับ ขอเติมเพียงเท่านี้ได้ไหมครับ

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : ไม่ต้องมี ว่า ได้ไหม

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มาตรา ๓ ถ้อยคำมันไม่ Cover

ประธาน : มาตรา ๓ เรื่องอำนาจอธิปไตยครับ ไม่เป็นไรครับเอาเฉพาะตรงนี้ได้

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ถ้อยคำคล้าย ๆ กัน

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๔/๒

ประธาน : คือไม่ว่าจำเป็นต้องเติมเข้าไปเป็นย่อหน้าเดียวกัน หรือว่าขึ้นเป็นย่อหน้าใหม่
อันไหนดีกว่ากันไม่ทราบนะครับ จะให้เป็นตัวเล็ก แล้วไปย่อหน้าที่ ๒ ก็ได้ครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ใช้คำเชื่อม ทั้งนี้ หรืออะไรก็ได้ ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการ
แบ่งแย่ง

ประธาน : ทั้งนี้ ตัวเล็กได้ใหม่ครับ ไม่ต้องเป็นตัวเข้มได้ใหม่ครับ ถ้าจะอยู่ในย่อหน้า
เดียวกัน ไม่ต้องเข้มทั้งหมดก็ได้ใช่ไหมครับ

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : ไม่ได้ครับ

ประธาน : เราไม่ยอมหรือครับ โอ.เค. ครับ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : อย่างนี้ดีแล้ว และถ้อยคำก็สละสลวยดีแล้วค่ะ

ประธาน : ผ่านนะครับ แล้ว พ.ศ. ๒๕๗๕ เป็นครั้งแรก ยืนยันนะครับ ซึ่งมีสภาเดียว
ไม่เป็นไรนะครับ

นางสาวกุลวดี วุฒิกุล : มาตรา ๙๑

เจตนารมณ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนแน่นอนในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิก
ภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามจำนวนที่กำหนดเข้าชื่อร้องต่อ
ประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่า สมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลง หรือใน
กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใด
คนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลง โดยได้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกแล้ว

เมื่อประธานแห่งสภาได้รับคำร้องหรือได้รับเรื่องดังกล่าว มีหน้าที่ต้องส่งคำร้องหรือเรื่องนั้น
ไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงแล้วหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อให้เกิด
ความชัดเจนแน่นอนถึงจำนวนสมาชิกภาพที่มีอยู่ของแต่ละสภา ในการพิจารณาว่าการกระทำใดถือเป็น
การลาออก อันเป็นผลให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนั้น ให้ถือเอาเจตนายิ่งกว่าถ้อยคำ และต้องประมวล
พฤติกรรมการทั้งปวงเพื่อประกอบการพิจารณา

หมายเหตุ

๑. คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่เพิ่มความ
ในวรรคสาม เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถส่งเรื่องให้ประธานสภา เพื่อเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาได้ด้วย

๒. หลักการดังกล่าวมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒
เป็นครั้งแรก

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๔/๓

ประธาน : เชิญท่านประโกชณ์ครับ

นายประโกชณ์ สภาวสุ : ขอบคุณครับ ในส่วนนี้เจตนารมณ์ตรง Heading ผมอยากจะเสนอว่า เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ในการหาข้อยุติกรณีที่สมาชิกรัฐสภาท่านใดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาครับ

ประธาน : จุดไหนครับ

นายประโกชณ์ สภาวสุ : เพื่อให้มีหลักเกณฑ์ในการหาข้อยุติ กรณีที่สมาชิกรัฐสภาท่านใดมีข้อสงสัย ก็ต่อไปได้เลยครับ

ประธาน : เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ในการหาข้อยุติ กรณีที่สมาชิกรัฐสภาท่านใดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

นายประโกชณ์ สภาวสุ : แต่ Heading นี้ก็ยังไม่ครอบคลุมคณะกรรมการการเลือกตั้งนะครับ ในวรรคท้ายของมาตรา ๙๑ จะมีเรื่องของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่วินิจฉัยออกมา แล้วก็ยังจะต้องส่งไปที่ศาลรัฐธรรมนูญตีความอีกอยู่ดีครับ อันนี้ก็ต้องเพิ่มเรื่องของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วย สมาชิกรัฐสภาหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ไหมครับ

ประธาน : ก็เป็นหลักเกณฑ์ในการหาข้อยุติ กรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดได้ไหมครับ

นายประโกชณ์ สภาวสุ : ตัดทิ้งไปเลย ใครสงสัยไม่ต้องสนใจ

ประธาน : ไม่ต้องใครสงสัยครับ

นายประโกชณ์ สภาวสุ : ดีครับ

ประธาน : ผมทวนนะครับ เจตนารมณ์นะครับ เพื่อให้เป็นหลักเกณฑ์ในการหาข้อยุติ กรณีมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ผมมีข้อสงสัยข้อความในย่อหน้าที่ ๓ จะตัดออกหมดเลยหรือครับ คือย่อหน้าที่ ๓ สงสัยว่ามาจากไหน ที่ว่าการลาออกให้ถือเจตนา ยิ่งกว่าถ้อยคำ ไม่รู้ว่ามาได้ยังไงครับ

นางสาวณัฐินี พัดฉวีวรรณ : อันนี้น้องเขาฝากมาค่ะ น้องเขาฟังการอภิปรายและเขามีปัญหาในกรณีของคุณทักษิณ คือในเรื่องการลาออกของนายกรัฐมนตรืค่ะ คืออย่างไรถึงเป็นการลาออกอย่างของนายกทักษิณค่ะ ก็คือเขาบอกเขาลาพัก แต่ก็คือไม่มาทำงาน อย่างไรก็ตามถึงเป็นลาออกอย่างนี้ค่ะ ก็เลยมาเขียนไว้ในมาตรานี้

ประธาน : เป็นข้อสงสัยส่วนตัวหรือว่าเป็นการอภิปรายที่ปรากฏในรายงานการประชุม

นางสาวณัฐินี พัดฉวีวรรณ : อภิปรายใน สสร. นี้ค่ะ อาจารย์จรัญเป็นคนพูด

นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล : มันเป็นกรณีพิเศษแค่นั้น ผมว่าคงไม่เกิดขึ้นบ่อย ๆ หรอกครับ กรณีคุณทักษิณ ก็คือเขาบอกเขาลาพักก่อน ลาออก ลาอะไรนี้ ช่วงก่อนที่จะเลือกตั้งหรือเปล่า

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศลักษณะ ๑๔/๔

นายประโกศล สภาวสุ : ก่อนจะยุบสภา

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ยุบแล้ว

ประธาน : สมัยเป็นรัฐบาลรักษาการครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ที่ว่าไม่เข้าไปทำงานเลย ให้ใครรักษาการ

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านรองนายกชิตชัย แล้วท่านบอกท่านพักร้อน

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : คือมันก็เป็นผลร้าย

ประธาน : อันนั้นตำแหน่งนายก นี่เรากำลังพูดถึงการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา

นางสาวณัฐินี พัดฉวีวรรณ : พอไปหมวดนายก ก็จะบอกว่าให้ใช้มาตรานี้ค่ะ พอไปหมวดนายก เขาบอกว่าการสิ้นสุดสมาชิกภาพของนายกให้ใช้มาตรานี้

ประธาน : แล้วทำไมไม่ไปใส่ในมาตราไหน

นางสาวณัฐินี พัดฉวีวรรณ : ถ้าอย่างนั้นเอาไปใส่ที่โน้นก็ได้ค่ะ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : นี่ไม่ใช่ Impeachment ใช่ไหม มาตรา ๙๑ นี่มันมี Impeachment มาตราไหน ที่ถอดถอน อยู่อำนาจวุฒิสภาใช่ไหม อันนี้วินิจฉัย

ประธาน : จบมาตรานี้เดี๋ยวมีเรื่องหรือ ก็คือเรื่องที่ว่าทำงานกันในวันเสาร์ อาทิตย์ อย่างไม่รู้หรือไม่ว่ามาตรานี้ตกลงว่าอย่างไรครับ ถึงโยนไปมาตราโน้นก็ยังไม่ได้ยุติครับว่า เจตนา ยิ่งกว่าถ้อยคำอะไรนี้จะตรงไม่ตรงอย่างไร เดี่ยวไปพิจารณาในมาตรานั้นนะครับ แต่ว่าตรงนี้โยนออกไปก่อน เข้าใจว่าแค่เราร่างตอนตัวดำเนินน่าจะเพียงพอแล้วใช่ไหมครับ อันอื่นเอาขีดเส้นข้ามวรรคสองเชิญท่านวัชรินทร์ครับ

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : วรรคสองไม่เอาใช่ไหมครับ

ประธาน : ผมโน้ตไว้ตรงนี้อาจจะมีโยงไปมาตราเรื่องการสิ้นสุดของการลาออกของนายก มาตราอะไรก็ไม่รู้ มีมาตราใหม่ครับ เดี่ยวจะได้มาร์คไว้ ที่นี้ตรงนี้นั้นเราจะยุติไว้ตรงที่ มาตรา ๙๑ ก่อน แต่มีเรื่องหรือ ผลการหารือเป็นอย่างนี้ครับ คือดูแล้วถ้าจะไปในแง่ของกรอบงบประมาณจะต้องเป็นเรื่องการไปดูงาน แต่ปัญหาก็คือว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เมื่อสักครู่ได้ฟัง นอกรอบว่าเป็นการดูงานที่กองทัพภาคที่ ๓ และดูเรื่องอำนาจหน้าที่ของกรรมการ ดูเหมือนว่า ต้องหารือกันว่าถ้าเราจะทำงานเสาร์ อาทิตย์ หลักการเราเห็นร่วมกัน ที่นี้จะทำอย่างไร ถ้าท่านไปต่างจังหวัด เหตุในการไป ไม่อย่างนั้นเราไปเราต้องเสียสละอย่างมาก คือได้แค่เบี้ยประชุมรอบละ ๕๐๐ บาท เราก็ไม่พอค่าใช้จ่าย มีค่าเดินทาง ถ้าจะไปต้องเป็นเรื่องดูงาน แต่เรื่องดูงานดูจะเหมาะสมหรือไม่ก็ยังมีปัญหาอยู่ เพราะว่าเดี๋ยวคนจับจ้องว่าชุดนี้ไปทำอะไร หรืออาจจะมีอะไรตามมาได้ เพราะฉะนั้นเอาเนื้อ ๆ เลยได้ใหม่ว่า ถ้าเราจะต้องทำงานเสาร์ อาทิตย์ มันมีอยู่แค่ ๒ ช่วงเท่านั้นเอง ต้องดูเรื่องความสะดวก เวลาว่างของท่านอนุกรรมการประกอบด้วย ระหว่าง ๑๔ - ๑๕ ซึ่งทราบแล้วว่า มีอาจารย์รัฐภาภรณ์ท่านไม่ว่าง ๑ ท่าน หรือ ๒๑ - ๒๒ ท่านก็อยู่ที่เชียงใหม่ คือถ้าจะอยู่จะอยู่แถว ๆ นี้ อาจจะเป็นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หรือว่าที่รัฐสภา ที่สภานี้ก็ขอประชุมได้ถ้าเป็นวันเสาร์ วันอาทิตย์ รถก็เข้าได้ ไม่ทราบว่าความสะดวกของอนุกรรมการจะสะดวกช่วงไหนมากกว่ากัน ๑๔ - ๑๕ หรือว่า ๒๑ - ๒๒ จะขออนุญาตตามหลาย ๆ ท่าน ขอถามท่านประโกชน์ก่อนได้ไหมครับ

นายประโกชน์ สภาวสุ : ผมได้หมด

นางโสมสุดา ลียะวณิช : ๑๔ - ๑๕ ได้คะ ๒๒ ไปต่างประเทศ

ประธาน : ๒๒ ท่านโสมสุดาไปต่างประเทศ

นางโสมสุดา ลียะวณิช : ๒๑ ได้ แต่ ๒๒ ไปต่างประเทศ

ประธาน : ท่านวัชรินทร์ได้ไหมครับ เป็นวันเสาร์ อาทิตย์ครับ เราไม่ได้จองที่พักเลย ไซ้ใหม่ครับที่อยู่เราไม่ได้คิดจะไปพัก ไม่ได้จองไม่ได้อะไรทั้งสิ้น แล้วถ้าประชุมที่รัฐสภาจะสะดวกไหมครับ เพราะมีเรื่องกินข้าว มีเรื่องอะไรอีก แล้วไม่รู้ว่ามีมือหรือเปล่า มามือมาล้อมหรือเปล่า ผมขอ อนุญาตตามต่อตกลงท่านวัชรินทร์ท่านสะดวกไหมครับ ๑๔ - ๑๕ หรือ ๒๑

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : ได้ครับ

ประธาน : ผมขออนุญาตแจ้งของผม เดี่ยวผมจะพยายามไปขยับ ดูเหมือนว่า ๑๔ จะว่างเยอะมากกว่า ๒๑ - ๒๒

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล : จะยากตรงที่ว่าสัดส่วนกับแบ่งเขตคิดยาก คือต้องพยายามเอาออกมาให้ชัดเจน มันมียากตรงนั้นนิดเดียว

นางรัฐภาภรณ์ แก้วสนิท : มอบหมายให้ท่านประโกชน์ไปร่างมา ง่าย ๆ กรอบ ๒ นี้

คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์
วันจันทร์ที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๐

วិถนา ๑๕/๒

นางโสมสุดา ลียะวณิช : ท่านประธานคะ เมื่อสักครู่คุยกับคุณกริรมย์บอกว่าเราจะมี
ประชุมวันพุธบ่าย วันที่ ๑๑ แล้วก็ ๑๔ - ๑๕ สมมุติมีเสาร์ อาทิตย์ใช้ไหมคะ และอาทิตย์หน้าก็จะมี
๑๖ ๑๘ ๒๐ อีก แล้วก็จบเลย ถ้าไม่จบก็ ๒๑ อีกวันหนึ่ง

ประธาน : ตกลง ๑๔ - ๑๕ เข้า บ่าย อย่างนั้นใช้ไหมครับ ผมจะได้ไปเลื่อน ๑๔ ของผม
ผมเลื่อนได้ ผมก็ไปนัดนักศึกษา คือผมสอนเสาร์บ่าย ผมก็เป็นสอนถึงค่ำไปเลยสำหรับวันที่ ๒๑
ทวนอีกครั้งหนึ่งครับ วันเสาร์ วันอาทิตย์ เริ่ม ๑๐.๐๐ นาฬิกา แล้วก็ถึง ๑๗.๐๐ นาฬิกา ที่นี้เวลาเชิญ
ประชุมจะต้องเชิญเป็นว่า ตามเกณฑ์เราประชุมสัปดาห์หนึ่งได้กี่ครั้งครับ

นางกริรมย์ เจริญรุ่ง : สัปดาห์หนึ่งเขาไม่ได้กำหนดว่ากี่ครั้ง แต่ว่าต่อวันต้องไม่เกิน
๒ คณะ

ประธาน : เหมือนกับว่าสัปดาห์หนึ่งประชุมได้แค่ไม่เกิน ๒ คือสัปดาห์หนึ่งประชุมได้
ไม่เกิน ๒ วัน ก็คงไม่เกิน ถ้าอย่างนั้นเฉพาะเสาร์ อาทิตย์นี้ ๑๐.๐๐ นาฬิกา แล้วก็ต้องเลิกประมาณ
๑๗.๐๐ นาฬิกา มีพักเที่ยง มีข้าวกิน

นายประโภชน์ สภาวสุ : จริง ๆ นะครับ ท่านประธาน ถ้าเราสามารถอยู่กันได้
อย่างเสาร์ อาทิตย์นี้เราก็เล่นไปเรื่อย ๆ เราเครียดเราก็เฮฮา กัน พักกัน ๑๕ นาที หัวเราะกันไป เดี่ยวก็ลุย
กันต่อ เราไปดิ่งของเราไปเรื่อย ๆ ๓ พุ่ม ๔ พุ่ม สบาย ๆ นิ่ม ๆ เสร็จแล้วเราจะสบายในบั้นปลายชีวิต
พอบั้นปลายชีวิตเราจะสบาย

นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท : ท่านประโภชน์พูดอย่างนี้ถูกมากเลย

ประธาน : ขอบพระคุณครับ ผมขอปิดประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๓๕ นาฬิกา

กลุ่มงานชวเลข ๑

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข